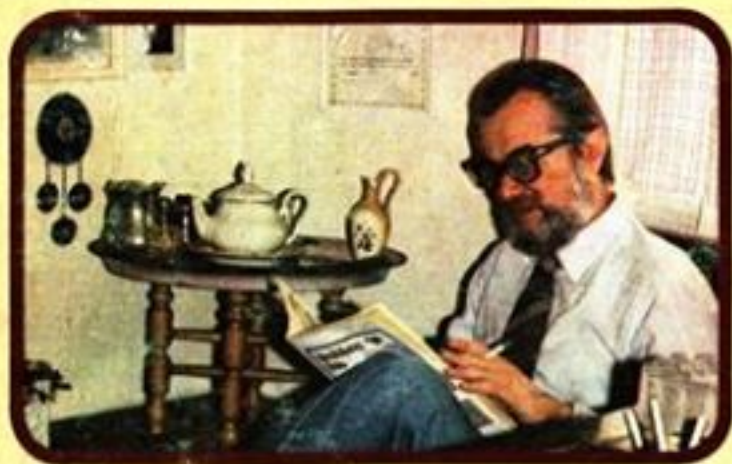

40.

SAN'AT YILINDA
AVNİ ANIL

*hayatı-eserleri
yazılanlar-yazdıkları*

Sanat Yilinda
Avni Anil
1984

40.
SAN'AT YILINDA
AVNİ ANIL
1984

Kapak

Edinme Adresi

Baskı-Dizgi

Atilla Damar

Avni Anıl Yayınevi

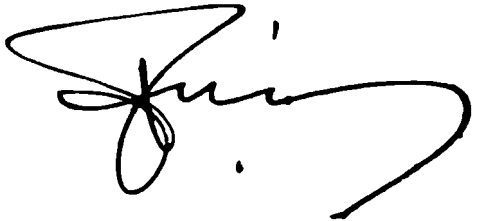
Ali Çetinkaya Bul. 31/1

Akkaya Ap. Alsancak - İZMİR

Ufuk Matbaası - 520 18 96

BUGÜN ARAMIZDA OLMAYAN, HAKKIN RAHMETİNE KAVUŞMUŞ bütün MUSİKİCİLERİMİZİN anıları önünde SAYGI ile eğiliyorum.

40. Sanat Yılı KİTABIMI, tüm sanatçılara ve Sanatseverlere ARMAĞAN ediyor, SEVGİ ve SAYGILAR sunuyorum...

A large, stylized handwritten signature in black ink, likely belonging to İsmail Hakkı Baltacıoğlu, the author of the book. The signature is fluid and expressive, with a prominent loop at the beginning and a long, sweeping tail.

18.9.1984

«..... Musıkimize olumlu katkılarınızın daima artan bir etkinlikle süreceğine inanıyor; başarı, mutluluk ve esenlik dileklerimle sevgiler sunuyorum.»

KENAN EVREN
CUMHURBAŞKANI

18.9.1984

«..... Bu anlamlı gününüzde daha uzun seneler musiki dehanızdan yararlanacağımızı umarak sizi gönülden kutlarım. Kutlamaya katılacak sanatçı arkadaşlarınıza ve öğrencilerinize en iyi dileklerimle sevgi ve saygılar sunarım.»

TAHSİN ŞAHİNKAYA
CUMHURBAŞKANLIĞI
KONSEYİ ÜYESİ

Nurettin ERSİN
Cumhurbaşkanlığı
Konseyi Üyesi

17 Eylül 1984

Sayın Avni ANIL
Ali Çetinkaya Blv. 31/1
İZMİR

Sayın ANIL;

40 ncı sanat yılınızın kutlanmasına ait nazik davetinize bilhassa teşekkür ederim.

Meşguliyetim nedeniyle bu mutlu gecede bulunamayacağım için üzgünüm. Bağışlamanızı rica ederim. Sanat hayatınızın bu devresinde Türk sanat müziğine her zaman zevkle dinlediğimiz sanat değeri üstün çok güzel eserler kazandırdınız. Kuşkusuz kazandırmaya da devam edeceksiniz. Size yeni başlayacak olan sanat hayatınızda da aynı şekilde başarılar dilerken 40 ncı sanat yılınızı candan kutluyor, takdirlerimle birlikte sağlık ve mutluluklar diliyorum. Selam ve sevgilerimle.

KISACA HİKAYEMİZ

«— Doğum yerim İstanbul, Üsküdar, Doğum tarihim 23 Nisan 1928. Faîma hanımla, Hamdi Bey'in oğluyum. Çocukluğum, öğrenciliğim, gençliğim Selimiye semtinin, Harem-Salacak arasında uzayan sokaklarındaki çeşitli kira evlerinde geçti. İlkokulu bugün adı 3. Selim olan 19. İlk okulda, ortayı Paşakapısında, Liseyi Haydarpaşa'da tamamladım. Hemen çalışma hayatına girdim. Aslında 7 yaşımdanberi çalışmadığım gün olmadı çok şükür, ömrüm yettiğince de çalışmak, yorulmak dileğindeyim.

Orta halli yaşantımız mutlu, çok mutlu geçti çocukluğumda. Rahmetli anacığının katıp kotardığı yiyeceklerimizden, giyeceklerimizden hiç bir zaman şikâyetçi olmadık, huzurlu günler geçirdik. Bütün öğrenim süremi çalışarak tamamladım, bugün de yine okuyup araştırarak, yazarak ve de besteleyerek yoruluyor, yoruldukça mutlu oluyor, daha da güçleniyorum. Hayatımın hiç bir devresinde hiç bir konuda şikâyetçi olmadım, her zaman verici olmaya çalıştım, insanları mutlu görmek, insanları huzurlu görmek, her zaman yardımcı olabilmek. Sabırla mücadele vermek. Bütün güzelliklere ancak bu anlayışla ve yorularak varılabileceği inancımı hiç yitirmedim, İnşallah yitirmeyeceğim...

«— 1946'da ciddi musikî çalışmalarına girebildim. Aziz Hocam Emin Ongan'ın otoritesiyle, hepimizin yararlandığı meşkleriyle, musikîmizde istenen uslûb ve tavrı edinmeye çalıştım. Bu devrede Cemiyet arkadaşlarım Arif Sami Toker, Niyazi Sayın ve Cüneyd Orhon'au. Aynı devrede daha tecrübeli büyüklerimiz vardı. Hatırlayabildiklerim Neyzen Emin Bey, kardeşi hanende Ahmet Bey, Fethi Tur Bey, Tanburî Adil Bey gibi. Bizden sonra cemiyete katılanlar arasında yine hatırlayabildiklerim; Ekrem Erdoğan, Cahit Peksayar, Hüsnü Anıl, Sadun Aksüt... Sonra İnci Çayırılılar, Cüneyd Kosallar ve bugün hepimizin tanıdığı daha nice genç sanatçılar... Üsküdar Musikî Cemiyeti her geçen gün gelişen biçimiyle ve 1927'den bu yana devam eden büyük gayret ve heyecanıyla muhterem Hocamız Emin Ongan'ın bir konservatuara dönüştürdüğü güzelliği ile musikîmize hizmetini sürdürüyor...»

«— Çocuk yaşlarımda sanata düşkünlüğüm çevremde sezilmişti. Duyduklarımı hemen öğrenmek, sağlıklı tekrarlamak, aile dostlarımızın toplantılarında, zamanın şarkılarını kardeşimle birlikte söylemek, sevmek, beğenilmek heyecanlandırırdı beni... Çocukluğumun uzun süresinde iki trampet sopası elimden düşmedi benim. 1943'lerde Üsküdar Halkevinde hem tiyatro hem de müzik kolunda buldum kendimi. Haydarpasa Lisesinde tarih hocam sayın Reşat Kaynar Halkevi başkanı idi. Sayın Sabih Gözen ve rahmetli edebiyat hocam Hilmi Soykut da rejisörlerimiz... Müzikli oyunlar yazdık, oynadık uzun yıllar. Rahmetli Süavi Sualp, hem dekorlarımızı yapar, hem de kanun çalardı o zamanlar, ayrıca tüm sıkıntılarımızı gideren esprileriyle güçlendirirdi bizleri... Mehmed Abud müziklerimizde bize yardımcı olur, Orhan Andaçlar, Güneri Oktarlar, Metin Er-

yürekler ve diğer arkadaşlarımız orkestrayı bütünlerlerdi. Bu çalışmalarımız sürerken halkevinin zengin kitaplığında, evlerimizde bulunmayan yardımcı eserlerden, ansiklopedilerden yararlanırdık. Güzel yıllardı, güzel...

«— Musikimiz repertuarını, özellikle büyük formda eserleri, klasikleri hocamızdan öğrendikçe heyecanımız artıyor, her geçen gün konu daha da zorlaşıyor, biter tükenir iş olmadığını anlıyoruz, çalışıyoruz, çalışıyoruz... Genç musikiseverlere ve bu konuya hazırlananlara da böylelikle, konunun kahrını çekmiş ve çekmekte olan bir ağabeyleri olarak bir mesaj iletmış oluyorum. Bu konu öğrendikçe zorlaşır, bu konuda güzellik bitmez...

1946-1950 yılları arasında kimi arkadaşımız bir saz öğrenme, sazını yenme çabasında, kimi ses sanatçısı olma savaşında. Bana gelince, öğrendiğim her eserde ayrı bir şaşkınlık içindeyim. Bestecilik. Nasıl şey bu? Her makamda ayrı bir güzellik, her eserde ayrı ve zengin çeşitli bir ritm ustalığı... Ufak ufak denemeler yapıyorum, ama kimin haddine. Hocaya gideceğim de, ben şarkı besteledim, diyeceğim. O günlerde bu konuyu hocamıza açmak mümkün değil. Arif Sami en iyilerimizden o günlerde. Ve eserlerini de yavaş yavaş geçmeye başlıyoruz. İlk denemelerimi, kendilerinin de anlattıkları gibi, Cüneyd Orhon'la, Necdet Varol'a göstermişim. Sonraları Fehmi Tokay, Sadi Işıl, Refik Fersan, Münir Nureddin Selçuk, Alaeddin Yavaşca derken, bu ustaların teşvikleri, güçlendirişleri ve de devam ondan sonra...

«— İlk bestemden bu güne her şarkımda duygumdan yola çıktım ve öyle devam ediyorum. Şairin duyguları ile şartlarım kontak kurduğunda, söz-ezgi uyumu ile bestecilik sanatında istenen, bulunması gerekli un-

surları birleştirerek tamamlıyorum şarkılarımı... Ben güfte bestecisiyim. şiir yönlendiriyor beni. Ne zaman ve nasıl yönlendiriyor? İşte bu, çalışmakla olacak iş değil. Bu, tek bir şeye bağlı; şiirle ezgilerimin arasında kurulu antende birleşebilmek. Duymak, yine duymak... Duygumla tamamladığım şarkılarımda gerekli işçilere ihtiyacım çok az oluyor. Bazen, bazı şartlarda duygu hrriyetimi aşırı kullandığım olabiliyor tabii, ama kolay artık... Ana temi yakaladıktan sonra, biraz kısmak, biraz artırmak, ölçülerde biraz çalışmak, şiir-ezgi uyumunu bozmadan, duygu hakimiyetini fazla hırpalamadan tamamlanıyor şarkılarım...

«— Musikî çalışmalarımı sürdürürken, 1954 yılında Babialiye adımıımı attım. Radyo mecmualarına, Yel-paze'ye derken zamanın Akşam gazetesine geçerek günlük yazılarıma başladım. 1955'de İstanbul Radyosu Haberler servisine redaktör olarak girdim. 12 yıl aralıksız çalıştım, istifa ederek tekrar gazeteciliğime ve müzik çalışmalarıma döndüm. 1972-1982 yılları arasında da İzmir Radyosu Müzik şefliğimi sürdürdüm, geçen yıl kendi isteğimle emekli oldum. Ayrıca yedi yıl Dünya gazetesinde yazdım. şimdilerde yeni şarkılar hazırlıyorum sizler için. «Anılar ve Belgelerle Musikiimiz» adlı dizi kitaplar yayınlıyor, aylık bir müzik, şiir, edebiyat dergisi sürdürüyor, notalı fasikllerle hizmetimi devam ettiriyorum. İleriye, çocuklarımıza sağlıklı malzeme bırakma çalışmalarımı ömrüm yettiğimce sürdürmeye çaba harcıyorum...»

AVNİ ANIL İLE SÖYLEŞİ

Prof. Dr. AHMET NECDET SÖZER

«Kaç gündür Bodrum'dayız, daha doğrusu Bodrum'un kıyıcığında, Torba'da. Buraya gelirken yolda ve Torba'da bir tek ortak konumuz oldu: Türk Musikisi. Senin bir 'Besteci' yanın var, bunu herkes biliyor. Bir de 'düşünce adamı', 'yazar', ve 'yayıncı' Avni Anıl var ki pek çok kişi habersiz bundan. Musikimiz üzerine kitaplar, dergiler, nota fasikülleri yayınlayan bu ikinci Avni Anıl'ı daha sonraya bırakarak, senin o 'besteci' kişiliğinden söz açsam ve 'Sana göre hangi beste kalıcılık şansına sahip olabilir?' diye sorsam...»

— Bir bestenin kalıcı olabilmesi mi? Dostum, ben-
ce bunun bir tek koşulu var: Mutlaka ve mutlaka duy-
gudan yola çıkacaksın; gerekli sanat unsurlarını ise
yardımcı unsurlar olarak kullanacaksın. Özellikle Türk
Musikisi besteciliğinde bestecinin kendine özgü ezgile-
rini, şairin duyguları ile içinde bulunduğu koşulları kay-
naştırması gerekiyor. Şair «hasret» temini mi işliyor, di-
zeleri hasret mi, kompozitör de aynı hasretin adamı ola-
cak. Şair dizelerinde bir «gariplik» içinde mi, sen de o
garipliğin adamı olacaksın. Şiir neşeliyse, üzgünlüğün
bestesini yapabilir misin? Ben daha çok yaşama sevin-
cini, güzelliği, hep bu 'fotoğrafları' işleyen şairlerin pe-
şindeyim.

«İyi ama acıyı, hüznü, ıstırapı işleyen besteciler daha büyük bir itibar görmüyor mu bizde? Acı, hüznü ve ıstırap, musikimizin temel özelliklerinden biri öyle değil mi?»

— Öyle. Bugün Türk Sanat Musikisi repertuarımızda 17.000 civarında eser var. Bunların arasında 500 tane 'yaşamaya özendirici' güfte bulup çıkaramazsın. Sözelimi, 120 eser sahibi Şevki Bey'de bir tekine rastlayamazsın. 31 yaşında ölen bu bestecinin yaşam öyküsünde aramak gerekir dile getirdiği acıyı, ezgilere taşıdığı hüznü. Her ne kadar 17.000 diyorsak da, radyolarımızın nota kitaplıklarındaki sayı 5000 civarındadır. Bu 5000 eserin devamlı kullanılanı ise, —çok acıdır—, 1000'i geçmez. Buradan da sanatçılarımızın tembel oluşu ve kısır bir döngü içinde çırpınışı gibi bir sonuç çıkıyor ortaya. Bir başka yanlış anlayış da şu: Bütün sanatçılar, —sözbirliği etmişcesine—, halkın benimsediği bir esere hemen sahip çıkıyor, onun üzerine adeta çullanıyorlar. Yeni eser aramayışlarına, hiç ele alınamamış yüzlerce eser bir yanda dururken buna sırt çevirmelerine ne demeli? Böyle bir kısır döngü içerisinde kalışımızın çok önemli bir nedenini daha söyleyeceğim sana: Bir küme bağınaz sanatçının, ısrarla, artık bir kültür olmuş klasikler üzerinde durmaları, yeni'yi beğenmemeleri, hatta hafife almaları, yaşadıkları çağdan habersizmiş gibi davranmaları... Oysa bugün musikimizde öylesine yapıtlar vardır ki, geleceğin kültürü ve klasikleridir. Hacı Arif Bey'den sonra Şevki Bey'i küçümseyen 'budala'lar ve 'çokbilmiş'ler bugün de var maalesef. Olay odur ki, 'klasik' olarak kabul ettiğimiz, 'klasik' saydığımız eserlerin yorumu belli bir çizgidedir artık. Önemli olan, bugünün bestecisini anlayarak yorumlamak ve ileriye bırakmaktır.

«Pek anlayamadım...»

— Şunu anlatmak istiyorum: Klasik eserleri icra eden bir topluluk veya solist, aynı değerlendirme içindedir. Böyle bir topluluğun şefi, o repertuarı bilen tüm sanatçılar için aynı yorumu yansıtacaktır. Günümüzde kendine özgü ezgilerini kabul ettirmiş bir besteciye yorumlayanlar ise, ayrılıklar göstererek, en güzele varmayı becereceklerdir. İleriye mutlaka en güzel yorum kalacaktır. Unutmamak gerekir ki: Hammamizade İsmail Dede Efendi, Sadullah Ağa veya III. Selim derli toplu bir icrada tek yorumdadır. Ama günümüz bestecileri için, —elbette gerçek bestecileri kastediyorum—, aynı şey söylenebilir mi? En güzel yorumu zaman belirleyecektir. Kalıcı bir unsur taşıyorsa, ileriye o kalacak, klasik o olacaktır.

«Klasik sözcüğü, tartışmalı bir kavram... Tartışmalı olduğu için de çok değişik bakış açılarına yol açıyor. Senin bakış açın ne?»

— Burada rahmetle, minnetle anmak istediğim edebiyat hocam Hilmi Soykut, «Bir eserin klasik olması için üzerinden en az üç batın geçmelidir» derdi. Bir batın'ı 100, bilemedin 50 yıl saysak, buradan şu çıkıyor ortaya: En az 150 yıl geçmesi gerekir, klasik olmak için. Ama biz çok cömertiz. Şimdi size klasik bir eser sunuyoruz diye, «Bir ihtimal daha var»ı sunmuyor muyuz mikrofonlardan?

«Evet, öyle. Acelecilik, bilgisizlik, ölçüp biçme konusunda adım başı rastlanan bir dikkatsizlik şaheseri.»

— İş bununla bitmiyor: Bir de sanatçıyı küçümseme gibi bir ayıbımız var bizim. İncelemeden, araştırmadan, toptancı bir değer yargısı ile ya hiçliyor, ya da göklere çıkarıyoruz. «icracı» yeteneği ölçüsünde icracıdır. Ama «ibdacı» (—yaratıcı) öyle mi? O, her an, içinde bulunduğu şartların harekete geçirdiği, bir yerlere götürdüğü sanatçıdır. Ressam için, heykeltıraş için, şair

için ne kadar geçerliyse, kompozitör için de o kadar geçerli, daha doğrusu tek geçerli anlayıştır bu. Hâlâ niçin Tanburi Cemil Bey'i seviyoruz? Ekol'dür de ondan, yoldur da ondan, kapıdır da ondan. Cemil Bey'den sonra Cemil Bey'i aşan bir tanbur dinliyor muyuz? Halâ ne diyoruz: Cemil Bey gibi çalışıyor diyoruz. Ama besteci için de Hacı Arif Bey gibi, Şevki Bey gibi diyorsak, o besteci henüz besteci değildir. Bana göre, ezgilerinde kendi imzasını bulduğumuz kişidir, besteci denilen kişi.

«Özgünlük sorunu mu yani?»

— Mutlaka özgünlük sorunu. İcra'da akademik bir öğrenimin yararı tartışılmaz. İbda'da ise, önce yapıdan kaynaklanan bir «vasıflık», sonra da gerekli akademik bilgi... Konservatuardan icracı çıkar, ibdacı değil. Belki o da çıkar ama, yapıdan kaynaklanan bir vasıflılığın sahibi ise. Müsbeti öğrenmek, her aklı başındaki kişinin derece derece sahip olabileceği bir iştir. Vasıflılık ise ayrı bir şey...

«Senin ibdacı'lığın neye dayanıyor, belirli bir müzik eğitimi var mı yaşamında? Ansiklopediler, biyografik sözlükler, ayrıntıya yer vermiyor bu gibi konularda. Sözelimi Avni Anıl şöyle anlatılıyor kısaca: Günümüz bestecilerinden. 23 Nisan 1928 İstanbul doğumlu. Merhume Fatma Hanım ile Hamdi Anıl Bey'in oğlu. İlkokul ve ortaokulu Üsküdar'da, liseyi Haydarpaşa'da okudu. Türk Sanat Müziği dalında, şarkı formunda 100'den fazla bestesi var. Yeter mi bu kadar ayrıntı?»

— Anlatayım: Benim musikiyle ilgilenmem, 1943'lere kadar iner. O tarihte Üsküdar Halkevi'ndeki tiyatro ve musiki çalışmalarıyla başladı bu ilgi. 1946'da ise Emin Ongan'ı tanıdım Üsküdar Musiki Cemiyeti'nde, derslerine katıldım. Kendisine kısa kısa ezgiler götürüyordum. Birlikte çalıştığım Cüneyd Orhon, Niyazi Sayın gibi icracı arkadaşların, ayrıca besteci Arif Sami To-

ker'in beni besteciliğe teşviklerini unutamam. Aynı teşvik, daha sonra Cahit Peksayar ve Ekrem Erdoğan'dan Münir Nurettin, Nevzat Atlığ ve Alaeddin Yavaşca gibi ustaların beni seziş ve keşfedişleri...

«İlk eserini sorsam, Repertuvar Kurulu'ndan geçen...»

— 1952'de bestelediğim Rast makamında bir şarkı: «Sordular Mecnun'a Laylâ'nın saadet hânesin» dizesiyle başlayan bu güftenin sahibini, maalesef tanımıyor, anımsayamıyorum. Önce Sevim Tan okumuştı Ankara Radyosu'nda, sonra da İstanbul Radyosu'nda Alâeddin Yavaşca ile Zeki Müren okudular bu şarkıyı. O dönemde Sadettin Kaynak, Selahattin Pınar, Fehmi Tokay ve Suphi Ziya Özbekkan gibi büyüklere, Arif Sami Toker'le birlikte bizler de katılmış olduk. Kısa bir süre sonra üne kavuştum.

«Hangi şarkı ile olmuştu bu iş?»

Hicaz makamında bir şarkı, Alâeddin Yavaşca okumuştı 1957'de;

«Dilşad olacak diye kaç yıl avuttu felek

Saçıma karlar yağmış boşuna yaz beklemek»

Pek doğal, bu işin bestecilik yanı. Hemen söyleyeyim: Aynı yıllarda Babîâli'ye geçtim ve musiki konusunda röportajlar vermeye başladım, 1955'de Radyo Aleminde, Yelpaze dergisinde. Türkiye'de günlük gazeteye musiki konusunu ilk götüren kişiyim, Akşam gazetesine. Patronumuz Kâzım Şinasi Dersan, Yazı İşleri Müdürümüz Hıfzı Topuz, yardımcısı ise Melih Cevdet Anday'dı. Her gün yayınlanan yazılar büyük ilgi topladı. Aynı yıl İstanbul Radyosu Müdür Yardımcılığına getirilen Nevzat Atlığ'ın aracılığı ile İstanbul Radyosu'na redaktör olarak atandım. Aralıksız 12 yıl çalıştım bu

görevde... Ne var ki, TRT'nin bazı yöneticileriyle kadro anlaşmazlığına düştüğüm için 1 Şubat 1967'de istifa ettim. Sonra 5 yıl süren bir yayın uğraşı: Her Cuma Dünya Gazetesi'nde yer alan «Musikimiz ve Radyolarımız» sayfası. Bu arada tek tip nota baskıları yayını ve 3 ciltte tamamladığım «Musiki ve Nota» dergisi.

«Yanılmıyorsam, daha sonra tekrar radyoculuğa döndün, öyle olmadı mı?»

— Evet, evet, öyle oldu. Yıl 1972, Kasım'ın 15'i: İzmir Radyosu Türk Musikisi Şefliği'ne davet edildim. On yıl süren bu radyo/TV uğraşını da beş ay önce noktalamış olduk.

«Sonra?»

— Sonrası bu işte: 24 yıl, 1 ay, 8 günlük bir Devlet hizmetinden sonra emekli oldum. Biliyorsun, İzmir'in Alsancak semtinde, Ali Çetinkaya Bulvarı 31/1 de bir yayınevi açmış bulunuyorum. Son bir yıl içerisinde, tamamı 12 cilt tutacak olan «Anılar ve Belgelerle Musikimiz Sözlüğü»nün ilk iki cildini yayınladım, ayrıca «Bestecilerimizden Ezgiler» başlığı altında 5 adet notalı eserler fasikülü... Program şöyle: Her ay 2 fasikül, her dört ayda da bir kitap. Avni Anıl Yayınevi'nde şiir-edebiyat ve resim sanatının kaliteli yayınları tanıtılacak ve yayılacak, bu sanat dallarının yeni isim ve eserlerine yer verilecek. Ayrıca «Yeni dizi» olarak Ocak 1983'den itibaren «Musiki ve Nota» adlı, aylık Musiki-Radyo-TV, şiir ve Edebiyat Dergisi'nin yayımını planlamaktayım. Şu anda Yayınevi'mde Türk ve Batı Musikisi'nin klasik ve neo-klasik plak, kaset ve basılı yayınları da sergilenmekte...

«Klasik, tamam. Neo-klasik ne oluyor Alla'sen? Bizde kimler temsil ediyor bu musikiyi, kimdir bu sanatçılar?»

— Neo-klasik, klasik olmaya hazırlanmaktadır bana göre. Örnekler vereyim: Sadettin Kaynak, Selahattin Pınar, Şerif İçli... vb. musıkimiz sistemini hiç bozmadan, kendine özgü eserlerle sürdüren sanatçılar değil mi? Ancak daha önce de söylediğim gibi, bu sanatçıların imzalarını eserlerinde aramak ve bulmak gerekir.

Musıkimiz sistemini, hiç bozmadan ve kendine özgü... İyi ama böylesine bir yoldan «Çok sesli» müziğe nasıl geçilecek? Türk Musıkisi Devlet Konservatuarında bu alanda bir takım çalışmalar denemeler yapılmıyor mu? Cüneyd Orhon ve arkadaşlarının, Türk Musıkisi'ni «çok sesli» bir uygulama alanına aktarmak için harcadığı çaba boşuna mı yoksa?

— Bu çabaları takdirle karşılıyorum. Araştırılmalı, denenmelidir. Belki çok iyi sonuçlar da alınabilir. Ne var ki ben Türk Sanat Müziği diye adlandırılan, belki de yanlış şekilde adlandırılan, bir müzik alanında çalışıyor, şarkılar besteliyorum. Şu güne kadar 17 değişik makam kullanarak 138 tane şarkı besteledim; çoğu Nihavend, Hüzzam, K. Hicazkâr ve Hicaz olma üzere... Gelelim: «Çok Seslilik» konusuna: Bugün herkes çağdaşlıktan, Çağdaş Türk Müziğinden söz ediyor, kendi yaptığı-ettiği müziğin «çağdaş müzik» olduğunu savunuyor. Bazılarına göre Çağdaş Türk Müziğinin yolu, çok seslilikten geçiyor. Bunun, Atatürkçü bir çağdaş sanat öğretisi olduğunu ileri sürenler bile var. Aslında herkes kendi doğrusunu, Atatürk'e söyletmek istiyor. Bugün aydın kesiminde, —açıkça belirtiyim—, daha Türk Müziğinin ne olduğu, ne olması gerektiği konusunda bile tam bir anlaşma/uzlaşma sağlanmış değil. Halk müziğini savunan bir takım aydınlar, Türk Müziği'nin bir başka damarını oluşturan Klasik Türk Müziği'ni gözardı ediyorlar nedense.

«Geleneksel kültür bir bütün olduğuna göre birini baştacı ederken ötekini tu kaka etmenin ne anlamı var?»

— Hiçbir anlamı yok, hattâ anlamsız. Biliyorsun, sistemiyle bir tek Türk Müziği var, iki değil. Ritm olarak bazı ayrılıklar gösterse bile, bu sistem tek sesli'dir, o nedenle de çok sesli Batı Müziği'nin karşıtıdır. Tanzimat'tan bu yana, çağdaşlaşma'yı batılılaşma'nın özdesi olarak algılamışız hep. Bugün de durum, pek değişmiş değil. Adına ister «saray müziği», ister «divan müziği», isterseniz «enderun müziği» deyin, bunu «gericilik», «osmanlılık», «gelenekçilik» sayıp karalamaya çalışanlar, geleneksel kültürümüzün bir başka kolunu, Türk Halk Müziği'ni göklere çıkartmaktadırlar. Aslında her ikisi de bizim müziğimiz, kendi kültürel birikimimiz... Klasik Türk Müziği 'alaturka' da, ötekisi 'alaf-ranga' mı? Olmaz öyle şey! Cumhuriyet Dönemi'nde Türk Halk Müziği ile Klasik Batı Müziği'ne itibar gösterip Klasik Türk Müziği'ni dışladık da ne oldu, ne mi oldu, sonuç meydanda işte: Gırtlığımızı kadar arabesk'e buluştuk.

«Kültürel bir yozlaşma, bütün boyutlarıyla.»

— Ne diyordum, bugün kendini 'sanatçı' ilan eden ve bütün yurdu 'sözde' eserlerle kültürel bir yozlaşmaya sürükleyen bir takım kişiler, eğitim yetersizliğini fırsat bilmekte, bundan yararlanmanın her türlü cambazlığını yapmaktadırlar. Ama ben bu bayların sanatsız becerilerini sanat gibi göstermelerine, basın veya öteki iletişim organlarıyla bu kültürel yozlaşmayı yaygınlaştırmalarına alkış tutmaktayım. Az-uz bir iş midir yaptıkları? Bakınız büyük bir kitle, peşindedir bu kişilerin. Üstelik büyük paralar harcayarak izliyorlar yaptıklarını. ettiklerini. Bir yerde söylemiştim, yine söyleyeyim: Demek ki musıkisinin aslını, güzelini kendilerine ulaş-

tıramamışsınız yıllardır, bugünkü anlayışla daha da gecikecek, öyle anlaşıyor. Kısaca eğitim, yine eğitim, diyorum.

«Arabesk'in kökeninde eğitim yetersizliği yatıyorsa, toplumumuzu bir veba gibi saran bu müzik türünün yanı sıra senin de geniş bir dinleyici kitlesi bulmana ne demeli? Sözgelimi «Mihrabım diyerek» başlıklı Nihavend besten, her yerde çalınıp söyleniyor. Bu şarkıyı günde beş-on defa dinlediğimiz oluyor. Ulusal bir marş, adeta. Bunu nasıl açıklayacağız, arabesk'le aynı kefelere yerleştiremeyeceğimize göre?»

— Tamam, ben de bunu anlatmaya çalışıyorum işte. Benim gibi besteciler, Türk musiki sistemini neo-klasik yolda yepyeni ezgilerle sürdürme çabasındadırlar, diyorum. Sözün başında da işaret etmiştim, 'kalıcı' unsuru dikkate alarak çalışmak zorundayız, diye. «Mihrabım» bu başarıya ulaşmışsa, sevinmemiz gerekmez mi? Hem ben arabesk denen o kültürel yozlaşmanın kaba-hatini ne halka, ne gazinocuya, ne de plakçıya yüklememek taraflısıyım. Kabahat tek kelime ile gerçek sanatçınıdır. Geç de olsa sel gidecek, kum kalacaktır.

«Arabesk,» 'arabımsı' mı demek, 'arabımtrak', 'arap gibi' yani. Kötü bir kokteyli, yanlış bir meyve salatasını anımsatıyor. «Ulusal» olmadığı, olamayacağı besbelli. İyi ama «gerçek sanat» diye nitelediğin Türk Musiki Sanatı'nın, bizim ulusal müziğimiz olmadığını ileri sürenler de yok mu?»

— Elbette var. Bir bilgisizlik, bir kültürsüzlük ve bir aşağılık kompleksi olarak var böyle bir değer yargısı. Aslında ileri sürülen savı, değer yargısını, bu yanlış kanıyı çürütmek hiç de zor değil. Büyük musiki bilgimiz Hüseyin Sadettin Arel'in bilgisine, belgesine bakalım. Ne diyor Arel: «Bu kanıya sahip olanların hepsi Türk

Musıkisi'nin yabancı bir milletten bize geçtiği noktasında birleşmekle beraber, hangi milletten geçtiği hususunda birleşememişlerdir. Kimisi İran'lılara, kimisi Arap'lara, kimisi de Bizans'lılara mal ediyor. Herkes bilir ki, bir zamanlar bilim dili Batı aleminde latince, Doğu aleminde arapça ve farsça idi. Bir ingiliz bilgini olan Spinoza, Bir Alman bilgini olan Kant, Latince eserler yazmışlar diye nasıl Latin sayılmazlarsa; İbnî Sina, Abdülkadir, Safiyüddin... vb. Türklerin de arapça veya farsça eser yazmaları onları Türk'lükten çıkaramaz. Biz her yeni sözcüğe ihtiyaç duydukça, hatta çok kere gerçek bir ihtiyaç bile duymadan, hemen arapça ve acemceye koşma alışkanlığında idik. Özünü kendimiz yapar, kabuğunu Araplar veya Acemler'den alırdık...

«Örnekler verebilir misin?»

— Hem de pek çok. Büyük Türk bestecisi Şakir Ağa merhum, «Ferahnâk» makamını icad ettiği vakit, gönlüne hiç kötülük getirmeden, Arab'ın «Ferah'ına», Acem'in «Nâk»ini ekleyerek, yeni makama isim koymuştu. III. Selim Sûzidilâra, Evcâra gibi makamları; Seyyid Ahmet Ağa Ferahfeza'yı; Halim Ağa Sûzidil'i icad ettikleri zaman, bunların adlarını Türkçe'den başka bir dil ile koymakta beis görmemişlerdi. Nerden akıllarına gelsin ki, her Arapça veya Farsça sözcük, ileride bir korsan ka- yığı gibi yükünü gizlice hemen Arabistan'a veya Acemistan'a kaçırarak... Oysa Türkler'in Arap Musıkisi'ne hediye ettikleri makamların, düzümlerin, sazların ve ıstılahların sayısı küçümsenemeyecek bir düzeydedir. Sayayım istersen...

«Sevinirim.»

— İşte makamlar: Nühüft-ül-etrâk (Türklerin Nühüftü), Uşşak-ül-etrâk (Türklerin uşşakı), Baba Tahir, Eski Zirgüle, Sûzidilâra, Tarzinevin, Çargâh-ı Türkî, Fe-

rahfezâ, Sûzidil, Şevkefza, Rahat-ül-ervah, Evcârâ, Ferahnâk, Bestenigâr, Hicazkâr, Bayatî, Pesendide, Neveser, Sûznâk.. vb. Düzümler de şöyle: Aksak, Çifte, Sâde, Çifte Düyek, Sâde Düyek, Çeng-i harbî, Yürük, Sofyan teki, Muhammes-i Türkî, Türkî Darb, Berefşân-ı Türkî, Oyun Havası, Aksak Semâî, Düyek, Curcuna, Ağır Evfer, Aydın, Ağır Aksak Semâî... vb.

«Feki sazlar, Türklerin başka uluslara, özellikle Araplara hediye ettiği sazlar var mı?»

— Onları da sayayım: Tanbur-ı-kebir-i-Türkî, bağlama, kaba zurna, nây-i küçük, kara nây, iki telli, eğri, burgu, dilli düdük, kaval, dümbelek, çığırtma, zil... vb. Bir de ıstılahlar var: Düm tek, te ke, perde, düzen, dik kaba, takım, peşrev, hane, teslim... gibi. İnsanın ister istemez sorası geliyor, bu kültürel alış-veriştan kaçımızın haberi var diye.

«Doğrusu benim de haberim yoktu. Öğrenmiş oldum. Şimdi sorabilir miyim: Musikimizi Yunan'lılara, Bizans'lılara mal etmek isteyenler neye dayanıyorlar?»

— Hiçbir şeye. Sürekli olarak bir Türk istiğlasına uğrayan memleketlerde şaşılacak bir şaşmazlıkla işlediğini gördüğümüz kanunun hükmünden, Yunanistan elbette müstesnâ kalamazdı. O Yunanistan ki yalnız resmen Türk yönetimi altında yaşayışı 14. yüzyıl sonlarından tâ 19. yüzyıl ortalarına kadar sürmüştür. Şimdi her ne zaman radyonu açıp Yunanistan'ın halk şarkılarını dinlemek istersen, karşında ancak Türk Musikisini bulursun, öyle değil mi? Yine sormak gerekir ki: Türk saz şairleri, Bizans Musikisi'ni mi terennüm ediyorlardı, diye.

«Aynı etkiyi, Türk istilâsına uğrayan öteki ülkelere musikisi için de ileri sürmek olanaklı mı?»

— Elbette. Sözelimi Macaristan. Budapeşte Musiki Konservatuarı eski müdürü ve Budapeşte Üniversitesi Profesörü Emile Haraszti, Macaristan'daki Türk etkilerinden söz ederken, Macar halk Edebiyatına yavaş yavaş Türk motiflerinin girdiğini, fakat en derin damganın Türk Musikisi tarafından vurulduğunu: «uzun hava» denilen Türk tarzının Macar halk şarkılarına kadar nüfuz ettiğini, çalgıların «Türk tarzında» çalınmaya başladığını söylüyor. Bunu ben söylemiyorum. Profesör Emile Haraszti söylüyor.

«Biz de araştırmadan, incelemeden Türk Musiki'sinin kaynağında ve kökeninde kimler var, diye tartışıyoruz.»

— Tartışma iyi bir şey. Ne var ki araştırmaya, incelemeye, zengin bir bilgi birikimine, belgeye dayanmayan bir tartışmanın yarardan çok zarar getireceği kanısındayım. Ulusal kültürün, arabesk olayında olduğu gibi, başka kültürlerin etkisi karşısında ezik düşerek yozlaşmasına seyirci kalamayız. Türk toplumu geleceğin kültürüne, geçmişteki kültürüne sahip çıkarak belirleyecektir. Herkes bildiğini, yapabildiğini cesaretle ortaya koymalıdır.

Bu cesaretinden dolayı seni kutlasam, teşekkür etsem sana...»

— Bu hak bana ait. İçimi dökmüş oldum.

YAZILANLAR

Sevgilim Avni'm,

Sen, 40 yıl gibi zaman bölümlerine değil, vakit tanımayan ebed kıvrımlarında kalacak (tek) lerdensin.

Bu inanç içinde, tebrik dudaklarım, gözlerinin üstünde!

Erenköy / 17 Eylül 1984

SELİM ARU

**«Her bizden olan besteye dır dır dediler
Feryad üretip dinle de çıldır dediler
Tam çıldırıyorken biri kurtardı beni
Kimdir bu dedim, Avni Aml'dır dediler.»**

MEHMET TURAN YARAR

O'NUNLA BİRYERDE, BİRYERLERE DOĞRU..

Attilâ DAMAR

Homeros'dan Dante'ye, Aristo'dan Russel'e ve Yunus'dan Sina'ya nice büyük insanlar görmüş bu dünya. Onlarla büyümüş, yücelmiş, kocamış. Onlarla gündoğumundan batımına tekdüze bir yaşam değişik ve anlamlı soluklanmış, onlarla doğa'nın sırları tek tek yakalanmış ve çehresi hızla değişmiş...

Nice şeyler yazılmış, söylenmiş onlar için. Kiminin dehası, kiminin zekâsı, kiminin hırs ve azmi üzerinde nice destanlar yazılmış, efsaneler yaratılmış. Daha da yazılsa, daha da söylene az belki.

Gene onlardan biri var şu an kalemim ucunda. Hem aramızda, bizimle yaşayan, bizimle soluklanan biri. Türk Musıkîsi bestekârı-Gazeteci ve Yazar Sayın Avni Anıl.

San'at üzerinde övgüler ya da yergiler yazmak, bu işin eleştirisini yapmak, mutlaka o san'at dalında belirli bir ihtisaslaşmayı gerektirir kanısındayım. Ben de bir musikî adamı olmadığımı göre; bir «Yağmur Duası» ya da bir «Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir» adlı şarkıları dinlerken her nekadâr tâ iliklerime kadar titriyor ve ruhsal doyumum doruklarında bir başka âlemin ikliminden nefesler alıyorsam da, bu büyük Musikî Adamı'nı gene bir başka açıdan, «şahsiyet» ya da yeni deyimle «kişilik» açısından ele almak istiyorum.

Bir insan varediniz hayâl dünyanızda. Hani gündoğumunda doğa'ya gözlerini açsın ve gördüğü ilk varlığa tâ gönülden bir «merhaba» desin. Dikkatinizi çekeirim, sıradan, lâf olsun diye bir merhaba değildir bu. Varoluşçuluğun, varolduğunun kendinden başka öğeler üzerinde belirlenip kanıtlanması gereğine bilinçlenmesidir.. Bu merhaba'da sevgiden minnete, saygıdan ibadete herşey vardır. Bu merhaba insandan ağaca, kurttan kuşa herşeye verilmek içindir. Verilir de. Çünkü yolun bu noktasında zerreden bütüne bilinçli bir bakış, sevdalı bir akış vardır...

Bu gerçeği ben, Anıl ağabeyimin gönül penceresinden gördüm. Herşeyden önce bir musikî adamı olan, son yıllarda musikî san'atına güçlü besteleriyle belki hiç silinmeyecek bir imza bırakmış bulunan Anıl ağabey'e «Tanıdığım en başarılı orkestra şefi» dedim ben. Evet, içinde sazların değil, her yaş ve her sınıftan insanların kaynaşıp bütünleştiği dev bir orkestra!..

Yolda gidiyordur Anıl ağabey. Biri uzaktan bir selâm gönderir. O, yorgun gözlerinin seçemeyeceği bir mesafeden tanıyamadığı bu insan karşısında, açık beş parmağını döşünün tam ortasına yerleştirir, tam bir Osmanlı terbiyesiyle karşılık verir bu selâma. Kıvrak zekâsı bu arada en tatlı kelimelerden oluşan bir-iki cümleyi kurmakta da gecikmez... Yürür gene Anıl ağabey; bilmem hangi üniversitenin profesörlerinden sayın X'la yüzyüze, gözgöze gelir. «Hocam» der profesör, «saygılar sunarım» der. O, bir bilim adamından aldığı saygıyı belki bine katlayıp kolayca iade etmeyi gene o kendine özgü tatlı-içten cümleleriyle kolayca başarır... Sonra bir garson, çalıştığı aşevi kapısından seslenir ölçüsüz sesiyle, «Baba!..» «Evlât» diye karşılık verir O. En az bir gerçek baba nefesinin sıcaklığındaki bu «evlât», garsonun küçücük dünyasını pırl pırl aydınlatır günboyu... Son-

ra bir boyacı, bir doktor ve bir gazeteci, bir şoför... Herkes, ama herkes O'nun gönül ipliğinden, bir tespihin birbirinden ayırimsız taneleri gibi geçecektir. Ve insan, hümanist düşüncenin kuru bir felsefeden eyleme nasıl dönüştüğünü görecektir, bu olguyu materyalist çağın realitesiyle kıyasladığında tepeden tırnağa allak-bullak olmaktadır...

Zaman akıp gidecek, Avni Anıl da yazılacak birgün. Hem çok şey yazılacak ardından. San'at ve Musikî Tarihçileri, eserleri üzerinde çeşitli yorum ve değerlendirmelere girecekler. Kimi göklere çıkaracak, kimi «eh, vasat bir bestekârdı...» diyecek belki. Belki birkaç şarkısı elli yıl, yüz yıl yaşayacak, bazıları ise unutulup gidecek... Sanıyorum kimse O'nun en az musikî san'atı kadar «insan olma san'atını» da becerdiğini bukadar açık bir dille söylemeyecek. Kimse bilmeyecek O'nun «Büyük insan olmak zor değildir belki. Ama büyük insan kalabilmek zordur evlât...» vecizesini. Ve bu sözü yaşadığı sürece kendi üzerinde uyguladığının farkında olamayacak...

Bu satırları okuyanlar, heyecanımdan ötürü hoşgörsünler beni lûtfen. Kabul etsinler ki, vasat ölçülerde bile insan görebilme alışkanlığını kaybettiğimiz bu acımasız çağda; hâlâ Yunuslar, Mevlânalar ikliminden nefesler koklatan ve bu yapıyı en küçük ölçüde hile —ard niyet— yapmacık öğeleri üzerinde kurmamış olan insan için bırakın abartıyı, hissettiklerimi bile söyleyememenin aczi içinde bulunduğuma da inansınlar lûtfen.

Bir gizli baskı içinde, beni hergün bir parça daha kendine benzemeye zorlayan, görülmez bir elle ellerimden tutarak o gerçek insan tahtına oturtmak için olmayan güçlerimi de yaratmasını bilen bu insana önce milletim adına sağlıklı ve uzun ömür dileklerim, sonra kendi adıma minnet, şükran ve sonsuz saygılarım.

22 Ağustos 1984

AVNİ ANIL'I TANIMANIN GURURUNDA

Halil SOYUER

Onsekiz yıl uzantılı bir dostluğun kollarında Basmane Gar'ına girmiştik. İzmir'li bir şubat ayazı peron-daki salı akşamını tokatlıyordu. Yanıbaşımda yürüyen bu yüce bestekâr'ı ilk tanıdığım günler, kafamdaki anılar pazarında cirit atıyordu. On beş yıl öncesinde, bir Tarabya akşamından, bir Arnavutköy gecesine misafirliğe gitmiştik. O yıllardaki Avni Anıl'lı sakallar, tüm jiletlere yenik düşüyordu. Yüzündeki gülüşlerin en tatlısı, gözlerindeki bakışların en sıcaklığı ile Anıl sevgisini paylaşıyordu. Saçları bir başka yumuşak, sesi bir başka sıcaktı o yıllarda.

Ve on sekiz yıl sonra Avni Anıl'lı bir yataklı vagon, onu taşımanın gururuyla coşan bir katarın arkasında Ankara'ya doğru uçar gibi gidiyordu. Kompartman da bu mutluluğun bilincindeydi sanki. Demir tekerlekler, Mihrabım'ı söyleyiverecek gibi geliyordu, demir raylara. On beş yıl geçip gitmişti aradan. Geçmiş günlerin dizlerine dayamıştım başımı. Koca bestekâr yanıbaşım-da, Karşıyaka'nın evlerinden gün seçiyordu kendine. Avni Anıl, bu on sekiz yıllık dostluğun balkonundan el sallıyordu sanki. Selam veriyordu. Başım üstüne diyordum. Bu on sekiz yıllık uzantılı dostluk bölgesi, bestekârla güftekar'ın kaynaştığı yerd. Güfte'yi de, güftekar'ı da

en iyi anlayan, en iyi bilen, en iyi duyan bir bestekâr'dı Avni Anıl. Güfteyi yaratanla besteyi yaratan'ın kaynaşması gerekliydi. Çok iyi bir kaynakçıydı o.

Bir konuşmasında «özellikle Türk musıkisi besteciliğinde bestecinin kendine özgü ezgilerini, şairin duyguları ile, içinde bulunduğu koşulları kaynaştırması gerekiyor. Şair «Hasret» temini mi işliyor? Dizeleri hasret mi? Kompozitör, de aynı hasretin adamı olacak. Şair dizelerinde «gariplik» içinde mi? Sen de o garipliğin adamı olacaksın. Şiir neşeliyse, üzgünlüğün bestesini yapabilir misin? Ben, daha çok yaşama sevincini, güzelliği, hep bu fotoğrafları işleyen şairlerin peşindeyim,» diyordu. Gerçeği dile getiriyordu. Bestekâr'ın tezgâhında dokuduğu kumaşın ipliğinde, şayet şairin ilham doku'su olmazsa, şayet şairin ilham süzgecinden dökülen renk cümbüşü bulunmazsa, kumaş mı olurdu. Bestekâr ile güftekar, parçalanmaz bir bütündü. Ama bunu anlayan, bunu duyan kaç kişi vardı. Onlar sanki, bir yüz'de iki göz'dü.

Manisa gar'ının kırmızı şapkalı hareket memuru dur diyememişti katarımıza. Trenimiz bir şarkı tutturmuştu raylara. Yemekli vagon'un buz tutmuş pencerelerinden, gece'nin Akhisar'a doğru kaçışını izliyorduk Avni Anıl ile. Karşımdaydı, tam karşımda. Tabağımızdaki Mersin'li domates, Avni Anıl'ın kadehindeki Tekirdağ'lı rakıya imreniyordu. Yanımızdan geçen gözlerin yüzde yetmişi ona bakıyordu takdirle. O ünlü şarkıların yaratıcısına. Doğurucu olduğu kadar doyurucuya. Onun yanında onun masasında olmaktan topladığım kıvanç çiçeklerini, yanımızdan geçenlerin üzerlerine serpmek de bana düşmüştü. O, ince parmaklarının titreştiği o incecik sağ elini, yine yavaştan vurmağa başlamıştı masaya. Dudaklarından yeni bir şarkının iskeleti cırılçırılak geçiyordu. Tekerlekler raylara bir şeyler anlatıyor-

du. Azgın bir tipi, yol boyunca, Kütahyalı tepelere (yat kalk) yaptıırıyordu. Garson iki şişe daha su getiriyordu. Kadehimizdeki Tekirdağlı rakılar, rayların sarsıntısından korkup titriyordu. Avni Anıl'ın parmakları, beyaz örtüler üzerinde Hicaz makamının saçlarını tarıyordu.

Repertuvar kurulunda dünyaya gelen ilk yavrusunun (Sordular Mecnun'a Leylânın saadet hanesin) olduğu cümleinin malumuydu. 1952 yılında, tamam 34 yıl öncesinde, repertuvar kurulu semasından geçmişti bu yıldız. Karşımda oturan bu yüce insana sevgimden başka verecek bir şeyim yoktu ki? Bir ara kaç çekiyorsun deye soracak olmuştum. Yarım şişe olur en çoğu demişti. O da her zaman olmaz demişti. Halbuki ben, o ince bacakların özenle taşıdığı bu narin vücudun, baskül ibresindeki rakamını öğrenmek istemiştım. Gülüşünden anlamıştı da 52 demişti. Demek ki Avni Anıl, tamam 34 yıldır, Türk musikisi minderlerinde 52 kiloda güreşiyordu. Otuz dört yıldır üstünlüğünü yitirmiş değildi. Milyonlar, onun birbirinden güzel ve çarpıcı besteleriyle kendinden geçiyordu. Avni Anıl'ın gözleri, yemekli vagon penceresinin buzlu camlarına takılıyordu. Yeni bir şarkının sancısı mı başlamıştı ne. Geçtiğimiz yılın 10 Nisan gecesı geçiyordu gözlerimin önünden. Atatürk spor salonunu, polis bayramı sevinciyle dolduran on binlerce kişi, on bin kişilik bir koro görünümünde, hep bir ağızdan, aynı duygu ve heyecan içinde (Mihrabım diyerek)i okurken oradaydım. O, koca salonun orta yerinde, o ünlü şarkısının kollarından başlar üzerine alınmış, oradan da bir sevgi şalesi halinde gönüllere akmıştı. Bunu ben gözümle görmüşüm.

23 Nisan 1920 yılında, Türkiye Cumhuriyetinin özünü oluşturan ilk Büyük Millet Meclisi Ankara'da açmıştı gözlerini dünyaya. Yüzden fazla birbirinden özlü bir-

birinden güzel bestenin yaratıcısı Avni Anıl da 23 Nisan 1928 yılında açmıştı gözlerini bu güzel dünyaya. Şuna inanıyorum ki, elli sene sonra, yüz sene sonra, kendilerini Türk musikisinin sevgi çemberi içinde bulanlar, Avni Anıl'la tanışmamış olmanın büyük acısını yüreklerinde taşıyacaklardır.

Avni Anıl'a bakıyordum. Siyahı andıran vapur dumanı gözlüklerinin arkasından hassas bir bölgeye giriyordu. Kirpik uçlarında biriken uyku kırıntılarından bir kaç kır sakallarına doğru iniyordu. Duygu ile uyku'nun el sıkıştığı vakitte çıkıyorduk yemek vagonundan. Kütahya ile Eskişehir arasında kar tipisi, ayazla takviyeli fırtınayla savaştaydı. Yataklı vagon kompartmanının kapısı Avni Anıl'ın kalbi gibi açıldı. Özenle ceketini çıkarıp askıya asmıştı. Sonra da efendim derin bir uykunun koynuna, utangaç bir hovarda gibi girivermişti. Gece bir ara uyanmıştım. Alt katımdan hafif bir ses geliyordu. Önce yine bir şeyler mırıldanıyor, iskelet çatıyor sanmıştım. Hafiften, incecik, saygılı bir horlamanın kucağında mışıl mışıl uyuyordu. Türk musikisine boyunca kitap ve eser kazandıran bu koca bestekârın üzerine, gönlümün derinliklerinden gelen sevgi ve hayranlık duygularımı gönlümce serptim.

Uyanmıştım sabaha karşı. Tren sallanı sallanı gidiyordu. Karşıdan Polatlı göz kırpyordu. Avni Anıl, sabah uykusunun en tatlı noktasından, Ankara gar'ındaki Güneri Oktar'a teleks çekiyordu. Kar yağıyordu lapa lapa. Uyanmasından korka korka çıkıyordum dışarıya ama uyanıyordu. Bir şekerli kahvenin fincanında, sabahın alacasına dalıyordu. Sonra Sincan'ın üşümüş ışıkları diziliyordu karşımıza. Karlı bir Sincan sabahı, tipili bir Etimesgut sabahına kahvaltıya gidiyordu. Tren durmuyordu. Ve karla örtülü bir Ankara'nın kollarına

atılıyorduk soğuk bir çarşamba sabahında. Koca bestekarla birlikte. Anlıyorum ki, Avni Anıl'ı sevmenin ama çok sevmenin yolu, onu yakın tanımanın içinden geçiyor. Ne mutlu onu yakından tanıyanlara ve ne mutlu onu gönlünce sevenlere.

BİR ÖZVERİ ANITI: AVNİ HOCA!

Şahin ÇANDIR

Hoca'yı tanıdığım zaman bankadaki görevimi sürdürüyordum. Beş-altı yıl önceydi. Henüz emekli olmamıştım. Tanıdığım zaman diyorum, yüz yüze geldiğim zaman, onunla konuştuğum zaman... desem, daha yerinde olacak. Çünkü yıllardır besteleri dillerde dolaşan, radyolardan plâklardan taşan Avni Anıl'ı tanımayan yoktu ki, ben tanımayayım. Üstelik, Türk Sanat Musikisine vurgunum ben. Lâfın gelişi işte... «Merhaba...» demişti kapıdan girerken. Hemen kapının dibindeydi masam. Aydınlık yüzünü çevreleyen güzelim sakalıyla ışıyıvermişti gönlümde. Tanımıştım. Resimlerdeki kadar büyük, yüreğime sığıverecek kadar ufacık, sınırsız bir adamdı. Buyur ettim bir çay içmeye. Birlikte bir sigara içmeye. 'O en mahçup, o en mahzûn' yüzüyle yaklaştı ve teşekkür etti. Biraz sonra kırk yıllık dost gibiydik. Askerlik arkadaşım rahmetli Şekip Ayhan Özışık'la, müşterek dostumuzla çizdiğimiz üçgen, birlikteliğimizin ısınma hareketiydi. Sonra, yıllardır içimin tellerini titreten besteleri... sonra, edebiyat... sonra, şiirlerim... Vakit nasıl da geçmişti. Hoca'nın işini unutmuştuk. İzin istedi. El sıkıştık.

★★

Bir hafta sonra, Avni Hoca'nın TRT'deki odasında çaylarımızı yudumlarken ziyaretini iade ediyordum. As-

linda, bir haftadır şarkılarını; daha bir yürekte dinlediğim, tanıdık bulduğum, bir dostumun olmasından içten içe onurlandığım büyük besteci ile, yeniden yüz yüze geliyordum. Yoksa bir haftadır zaten birlikte idik gönül bahçemde. Bir haftadır, zaten, bütün şiirlerimi Avni Anıl'ın besteleri olarak mırıldanıyordum düşüncelerimde. Bütün şiirlerimi ölümsüz kılıyordum böylece. Avni Hoca'yı yakından tanıyanlar bilirler. Hemen ekseğine girer insan, Hoca'nın. Hemen hayranı oluverir. İşte böyleydin bir haftadır. Konuştukça, artık nesli tükenmeye başlayan bu İstanbul Efendisi'nin nasıl bu denli alçak gönüllü olduğuna şaşıyordum. TRT'deki odasından çıkarken, renkli bir düştü uyandırılmış gibiydim. Dudaklarımızı birbirimizin yanaklarına değdirdik.

★★

Avni Hoca'yla dostluğumuz sürüp gidiyor, sımsıcak. Onu yakından tanıdıkça, ne kadar cömert bir insan olduğunu da görüyorum. Hep veren, ikram etmeyi huy edinmiş bir insan... Maddiyatla hiç ilgisi yok sanki. Oysa, en azından yaşamını sürdürmesi maddiyata bağlı. Hiç umursamıyor... Batı'da, benzerleri; yüz milyonlarla, villâlarla, yazlıklarla, yatlarla, lüks arabalarla... anılırken, bizim sevgili Avni Anıl'ımız, kirada oturuyor hâlâ. Külüstür bir arabası bile yok. Bunca yıllık emeğinin, memuriyetinin getirdiği bir kaç kuruş ikramiyesi ile Yayınevi'ni kurmuş, banka kredileriyle, emekli maaşıyla, telif ücretleriyle (ne komik ücretler!) Türk Sanat Musikisine hizmet veriyor. İsimsiz bir nefer gibi. Anılar, belgeler, fasiküller, notalar derliyor. Dergisini çıkarıyor karınca örneği: sessiz, sabırlı, onurlu... Her ay, biraz daha sıkışarak Musiki ve Nota'yı çıkarıyor... Besteler yapıyor birbirinden değerli. Ve başını, hep dik tutuyor!. Utanılacak nesi var ki Avni Hoca'nın!.. Asıl utanacak olanlar utansınlar: Plâkçılar, gazinocular, TRT...

Ve repertuvarlarını yıllardır, dinleyenlerin yüreklerine işleyen, alkışlarını coşturan Avni Anıl'lı bestelerden oluşturan okuyucular... Yani kaymağı yiyenler. Yani Batı'daki bestecilerin sahip olduklarına sahip olan ama bes-teci olmayanlar... Yani çeklerinde milyonlara imza atan-lar... Yani hazırcılar!.. Avni Hoca, hep böyle koşuşacak konserlere, festivallere, yayınevine para bulmaya... Ar-tık görmesi azalan gözlerinin ışığını tüketecek pîr aşkı-na... Nâm olsun, kâr olmasın aşkına... Ve hakkı olan, emeğinin karşılığı olan rahata başkaları kolayca konar-ken, bir korsan gibi karşı çıkacak çirkinliklere, cimrilik-iere, aldatmacalara... Bir korsan gibi karşı koyacak bozulan sağlığına karşın!

★★

Yazımı bağlarken, Avni Hoca'nın belirgin bir ya-nına değinmeden geçemeyeceğim: Çocuklarına olan en-gin sevgisine! Çocuklarıyla gönül birliğine. Dostluğuna. Arkadaşça sohbetlerine. Onlara, insanlığını öğretme ça-basına. Yeni bestelerini ilk kez çocuklarına okumasına. Sevinçlerini, üzüntülerini paylaşmasına. En küçük yar-dımlarında, çocuklarına 'teşekkür' etmesine. Evet... Böy-lesi bir İstanbul Efendisi Avni Hoca. Nesli tükenenler-den... Eğer şiir yazabilse; inanıyorum ki, şöyle seslenir-di çocuklarına; Ezgi, Alev ve Eser'e:

Bana bir EZGÎ duyur, ben bin beste yapayım,
Ufkumun son güneşi, geceme doğan ay'ım
Düşümde doya doya kokladığım çiçeksın,
Kirpiğini kapatma, gözlerinde kalayım .

Bana bir ALEV duyur, onu yangın yapayım,
Gökyüzüne uzanıp yıldızları yakayım.
İhtiyar yüreğimde ateş kadar gerçeksın,
Kirpiğini kapatma, gözlerinde kalayım!.

Bana bir ESER duyur, ben şaheser yapayım,
Sen tanburun telisin, ben zavallı bir yayım.
İçimi aydınlatan gül yüzlü bir meleksin,
Kirpiğini kapatma, gözlerinde kalayım!..

18 Haziran 1984

ZORDUR AVNİ ANIL'I ANLATMAK

Aysın Uğur KEZER

Her meslekten, her yaştan kişinin «Hocam» diye seslendiği Avni Anıl gerçekten bu seslenişi hak etmiş biridir. Çünkü Avni Anıl, değişik zaman ve değişik konularda hep bir şeyler öğretir çevresindekilere. Bir bakarsınız masa başındadır; durmadan dinlenmeden, bıkip usanmadan çalışmayı öğretir. Yüreğiyle kavramıştır insanları; sevmeyi öğretir, dostluğu, arkadaşlığı öğretir. Öfkelenmediği zamanlar dilinden bal akar, güzel konuşmayı öğretir. Öfkesi de güzeldir; çirkinliklerle savaşmayı öğretir.

İzmir Radyosu'ndan emekli olduktan sonra, köşesine çekilip, salt müzik çalışmalarıyla yetineceğini sananları şaşırtmış, iş yaşamına yeni başlayan bir delikanlı ataklığıyla Avni Anıl Yayınevi'ni kurmuştur. Eğer günün birinde kendinizi fazlaca dinlenmiş, boşluk içinde hissederseniz, beş on dakikalığına Avni Anıl'ın yanına uğrayın. Odasındaki koltuğa oturup hiç sesinizi çıkarmadan hocayı izleyin. Öyle hızlı bir çalışma temposu vardır ki, kısa zamanda yorulacağınıza, içinizdeki boşluğu atacağınıza inanıyorum.

Her zaman kımıl kımıldır. Bu enerjiyi nasıl bulduğuna şaşarsınız. Konuşmadığı zamanlar hep şarkı mırıldanır. Bilirsiniz ki, yeni bir ezgidir bu. Besteleri üze-

rinde titiz bir işçi gibi çalışır. Bana kalırsa en ağır işçidir Anıl. Kendisinden dinlemedim, hiçbir dergi ve gazetede de rastlamadım, ama nedense şiir de yazdığına dair bir duygu var içinde. Belki de bu duygum, iyi şiiri hemen anlamasından kaynaklanıyor. Birbirinden güzel şarkılarının güftelerini anımsarsanız bana hak vereceksiniz. Avni Anıl'ın şarkılarının kalıcılığında elbette iyi güfte seçmesinin de rolü var. Gelip geçen, birdenbire parlayan ve sonra unutulan şarkıların bestekâarı değildir Anıl. İşte 1961'de bestelediği; «Bir alev bir ışık senin bakışın», 1962'de bestelediği; «Biraz kül biraz duman», 1964'de bestelediği; «Yağmur Duası», 1967'de bestelediği; «Unutamıyorum, unutamıyorum - Gecem yok artık, gündüzüm yok» şarkıları ve burada hepsini saymadığım pek çok şarkısı, bugün her dinlenildiğinde insana aynı zevki veren besteleridir.

Sevdiklerine çok candan davranır, sevmediklerine uzak ama saygılı. Konserlerde koroyu idare ederken devleşir. Nasıl bunca devleştiğine, tüm sahneyi, hatta salonu doldurduğuna şaşarsınız. Doğuştan sanatçıdır Avni Anıl.

Çocuklarına çok düşkündür. Kızları Alev veya Eser'e sesleneceği zaman mutlaka ikisinin adını birden söyler. Onların birlikte konuşmaları karşısında tatlı tatlı güler. Şu anda yayınevinde birlikte çalışıyorlar. Babalarının bitip tükenmeyen enerjisini onlarda da görmek mümkün. Şimdiden iyi bir iş kadını olmuşlar. Özellikle Alev'le olan sataşmalı konuşmaları ilginçtir Anıl'ın.

Bana kalırsa bugünün Evliya Çelebi'sidir Avni Anıl. Çünkü yılın yarısı; konserler ve iş gezileri nedeniyle seyahatte geçer. Bu gezilerden döner dönmez masasının başındadır. Her gördüğümde, «Ah şöyle bir saatcik uyuyabilsem,» diye yakınır. Bu koşuşturmaya, bu uyku-

suzluğa nasıl dayanabildiğinin sırtını da hiç kimseye anlatmaz.

Bir duygu adamıdır Avni Anıl. Tüm güzellikler karşılarında duygulanır. Güzel bir şiir, güzel bir şarkı, güzel bir resim, güzel bir davranış, aynı şekilde etkiler O'nu, gözlerinin ısıltısını arttırır.

Her büyük sanatçı gibi anlatılması, yazılması zor bir kişidir Anıl. Gözlemler ve sözcükler yetersiz kalır. Yine her büyük sanatçı gibi i  dünyası o denli geniş, o denli renklidir ki, O'nu en iyi, ancak kendisi anlatabilir. Her sanatçının kendi iç dünyasını yansıtmaya biçimi farklıdır. Şiirle, öyküyle, romanla, resimle... Anıl da bize şarkılarıyla ulaştırır i  dünyasını. O'nu tanımak istiyorsanız, şarkılarına kulak verin.

SEVGİLİ HOCAM,

Hüseyin TANSEVER

Bundan on beş yıl önce, yirmi beşinci sanat yılında, sana şu dörtlükle seslenmişim.

**Yirmibeş yıl bu, söylemek dile kolay,
Farkına bile varmadan geçip, gitti seneler,
Emin ol ki unutulmak senden çok uzak,
Gönülden nasıl çıkar o güzelim besteler.**

Evet, aradan on beş yıl daha geçip, gitmiş. Ve Avni Anıl ismi âbideleşmiş, Türk Sanat Müziğinin en erişilmezi olmuş.

Olmuş ama nasıl? Her an, her dakika mücadele vererek, yanlışlıkların suratına doğruluk şamarını vurarak.

Eve ekmek götüremediği gün olmuş, ama yayıncılığını ara vererek de olsa devam ettirmiş. Bu uğurda bir gözünü bile çekinmeden feda etmiş. Gaye ilerideki nesile belgeler bırakabilmek, onlara geçmiş araştırımadan, yorulmadan bulabilme kolaylığını sağlamak.

Savaşa devam hocam.

Lütfen unutma, güzele kahır çekmeden erişilemeyeceğini biz senden öğrendik.

**Daha nice şarkı o güzelim gönlünde saklı,
Hicazlar, nihâvendler, hep sırayla gelecekler,
Notalar senin elinde başka türlü kanatlı,
Besteler yıllar yılı Avni Anıl diyecekler.**

Sevgi ve saygılarımla.

21 Ağustos 1981

AVNI ANIL'A MEKTUP...

Metin PÜTMEK

İş mi, yani üstadım, seninki de iş mi Allasen?

Reva mı yarım asrı devirmiş bedenine bunca eziyet?

Sen ki, bu güne kadar 150 küsur şarkıya A. Anıl damgası basmış adamsın... Hay ömrüne bereket!..

Sen ki, o birbirinden eşsiz nağmeleri yıllarca dillerde dua misali dolaştırmış ve gönülleri marmara çirası gibi yakmış adamsın... Hay, gönlüne sağlık!..

Aksini savunan kim, şu kadar ödül kazanmış ve bir o kadar da yılın bestecisi gibi sıfatları eklemiştin önüne, o güzel isminin... Tanrı daha nicelerini daha ihsan eylesin... Amin!..

Pekiy, her şey iyi hoş da, bu yayıncılık neyin nesi?

O, ay be ay Musiki ve Nota nam dergiyi çıkartmak da ne öyle?

O, nota fasikülleri ne, çarşaf çarşaf?

Ya, Anılar ve Belgelerle Türk Musikisi Sözlüğüne ne buyurmalı?

Haa, bunca uğraş arasında, bir de şarkı yapmak var, değil mi?

Evde, işte, yolda şiir mırıldanmak?

Ve de, yok bilmemne festivalinde koro yönetmek yahut jüri üyeliği filân gibi...

Ve ver elini demek var, İstanbul, Bursa, Adana...
Tekrar İzmir, yine İstanbul...

Bu nasıl enerji? Bu ne biçim çalışkanlık? Bu nasıl?..

Valla, adamı dellendirirsin sen, bu içinden çıkılmaz
trafiğinle Avni Abi...

Bak, paradın, senetten, çekten filân hiç bahsaçma
dım yukarda haa?

Her ay, en azından asgari ücretin 5 katı kadar «içeri
girdiğini» yazmadım...

Kredi diyerek bankalara, kağıt diyerek matbaalara
koşuşup durduğunu...

Yayıncılık uğruna üç aylıkları iç ettiğini...

Plâklardan gelen telif ücretlerini eritip-bitirdiğini...
hiç anmadım...

Aramızda sır olarak kalsın, diyerekten...

Henüz uzun pantolana yeni terfi etmiştik ki, bir
besteni yaymıştı yurda radyolar...

«Dilşad olacak diye, kaç yıl avuttu felek» diyordun,
hani?

Demıştik ki, adını duymadan daha «Garanti Hacı
Arif Bey'indir bu...»

Yalanım varsa, eklemek-musaf çarpsın...

Sonra peşpeşe döküldü ki, şarkıların, aşkı hiç tat-
mamış adamı say ki, mecnun eyledi...

Biraz kül, biraz duman... dedin. Bir ateşim yana-
rım... dedin. Akşamın olduğu yerde... dedin.

Ve hele hele 80'li yıllara geldiğimizde, Mihrabım
diyerek!. le öylesine yerleştin ki gönüllere...

Seni bestecilik alanında sollayabilecek bir yiğit var-
sa; şimdiden kocaman bir bravo çekerim!...

San'atın üzerine lâf üretmek ne haddimize?

Seçtiğin güftelere de, uyguladığın makamlara da zinhar...

Severiz ve dinleriz, o kadar...

Sohbetini severiz bir de, bankoda bir duble artı bir tek rakını atarken, akşamları...

Mutadın üzre, kaşar peynirini keserken dilim dilim..

İnce espirilerine güleriz dolu dolu, kimi zaman...

Konuştugu gibi yazan, yazdığı gibi konuşan —pek az kişi vardır ya— seni de öylelerinden belleriz...

«Telif... telif...» diye diye ömründen telefata verdiğini de öğreniriz, bu ara...

Ayağının tozuyla geldiğin İstanbul'a —kısmetse— haftaya yine gideceğini, bir plak için...

Ve de bazı bazı, en son yaptığın besteni, kısık sesinden, inceden ince dinleriz... Daha nota kağıtlarına si bemol, fa diyezi düşmemişken...

Türkçenle, giyiminle ve dahi san'atınla ölçülüsün ya usta, gelgelelim mali konularda durum - vaziyetin deyim yerindeyse yengen...

Çünkü yıllar yılı sen bir istasyonsun, para ise bi tren...

Bir cebinden girer, çıkıp gider ötekenden...

Bu yüzden derim ki, iki yakan biraraya hiç gelmez senin usta...

Kıravat taktığın günler bittabi, bu kelâmımızın dışında...

Ol keyfiyet böyle böyle iken, söz temsili tapusu kendine ait bir evin olmayacak, çok şükür...

Olsaydı, kiracı olmanın zevkine nasıl varacaktın ki?

Araban da olmayacak, yazlığın-mazlığın da...

(Tesbih ve anahtar gibi koleksiyon yapacağına, biraz da para koleksiyonu yapsaydın... Ah, nerde?)

Fakat yığınla şarkın kalacak gelecek kuşaklara...
İki tane ayparçası gibi kızların, bir oğlun var ya
aslan gibi, her bi şeye değer... Tanrı acılarını gösterme-
ye...

Son bir paragraf açıp, satırbaşı yaparsak usta:
Kulağı alaturkaya aşına üç kişiden en az ikisi, bir
besteci adı söyle desek, seninkini söyler hilâfsız...

TRT'nin ekran ve mikrofonlarında Tanrının her gü-
nü 10 adet şarkın çalınır, bunca lahmacun kokulu ve
Kahire patentli nağmelere inat...

Derim ki, Avrupa'da doğmuş olsaydın, ikametgâh il-
mühaberinde «... şatosu» yazacaktı mutlaka...

Ve bankalarda bol sıfırlı frank yahut dolar cinsin-
den tasarruf hesapların olacaktı..

Gel gör ki, İstanbul'un gariban semti Üsküdar'da
dünyaya merhaba demişsin bi kez...

Hazin ama gerçek, bazı istisnalar hariç, Türkiye'de
sanatçı ve refah ikisi bir araya gelebilemez!..

Hem canım, şöhret dururken, paraya pul'a kim
bakar ki?

Sanatçı dediğin, alkışla doymalı ki; parsayı başka-
ları rahatça toplayabilsin!..

Hele hele o sanatçının adı Avni Anıl'sa hanımlar,
beyler...

Bırakacağı miras, yüzlerce şarkı ve öylesine büyük
bir isimdir ki... Taşıma şerefi, yedi sülâleye yeter!..

BİR AVNİ ANIL BEY VAR

Kâmil YÜCE

Bir kış günü çiseleyen yağmur altında evden ayrıldım. Yağmur damlaları bulutların eteklerine tutunmuş; sicim gibi toprağa iniyordu. Elimde üç beş şiirle Avni Anıl Bey'i ziyarete gidecektim.

Henüz kendisini yalnız televizyon ekranlarında görüyor, bestelerini radyolardan dinliyordum. Tanışma sevincim büyüktü. Ruhsal yönden heyecanlı idim. Alsancak'daki Sevinç Pastanesinin üzerinde «AVNİ ANIL YAYINEVİ» levhasını gördüğüm zaman heyecanım daha da arttı. Zihnimde iplik iplik istifham düğümleniyordu: Beni nasıl karşılar? Nasıl bir davranışta bulunur? Şiirlerim hakkında ne söyler? Hep bunlar film şeridi gibi belleğimden gelip geçiyordu.

Derken karşı yola geçtim. Titreyen ayaklarımla merdivenlerden çıktım, zile bastım. Güler yüzlü bir kız (Avni Anıl Bey'in kızı Eser Hanım): «Buyrun» dedi. İçeriye girdim. Avni Anıl Bey masasında oturuyordu. «Hoş geldiniz, şöyle buyurun» dedi ve kendisini tanıttı. Ben de kendimi tanıtip elini öptükten sonra oturdum. Çalışma masasının üzerinde dergiler, musikî fasükülleri, günlük gazeteler, mektuplar vardı. Bir taraftan «kusura bakmayın evladım» diyor, bir yandan çalışmasına devam ediyor, bir yandan da beni dinliyordu.

Avni Anıl Bey gerçekten çalışmaktan zevk alan, musiki alanında uğraş vermiş bir bestecimiz. Bıkmadan usanmadan çalışıyor. Kırk yıl gibi uzun bir zaman onun gözlerinde küçülüyor küçülüyor... Çalışmalarını sığdıramıyor zamana.

Kendi işlerini kolaylamış olmalı ki, yazdığım şiirleri eline aldı. Şöyle bir gözden geçirdi. Çok güzel dedi. Sonra devam etti: Kâmil Bey Evlâdım! —bu söyleyişi öylesine sıcak duygular içindeydi ki; bakışlarından ve yüz ifadesinden bu sıcaklığı ve insanseverliği kolayca anlaşıyordu. Manevi duygunun verdiği olgunluk, musikinin verdiği kibarlık ve incelik onu İnsan-ı Kâmil yapmış âdeta. —Biz bir dergi çıkarıyoruz. Sizin de yazılarınızı isterim dergimde.— Gerçekten çok sevindim ve dergiye ilk yazımı yazdım. O günden sonra sık sık ziyarette giderim kendisini. İnsan onun çalışmalarını seyrederken, kendi yorgunluğunu unutuyor. Hatta dinlenmiş bile oluyor.

Bir Avni Anıl var; kırk yıl çalışmış, uğraş vermiş. Türk musikisine gönül bağlamış...

Bir Avni Anıl var; besteler yapmış, konserler yönetmiş, musiki hocalığı yapmış.

Bir Avni Anıl var; Türk Musikisini ayakta tutabilmek için eserler vermiş, gazetelerde makaleler yazmış.

Bir Avni Anıl var; «Biraz Kül Biraz Duman» deyip, küllenmeye yüz tutmuş musikimizi diriltmiş. Zamanını alev alev yakmış, san'atını müzikseverlere tutsülemiş.

Bir Avni Anıl var; mum gibi erimeyi göze almış, ama etrafını besteleriyle aydınlatmış.

Değerli Hocamız, Türk San'at Musikisine kırk yılını vermiş. Böyle olmasına karşın çalışmalarını yeni başlamış gibi yorulmadan zevkle sürdürüyor. Onun çalış-

malarını izlerken Merhum Âkif'in dizeleri geliyor aklıma:

**Allah'a dayan, sâ'ye sarıl, hikmete râm ol
Yol varsa budur; bilmiyorum başka çıkar yol.**

Üstad için çıkar yol; çalışmak, çalışmak, çalışmak...

Yeni bir eser hazırlıyor hocamız. «Sanatının Kırkıncı Yılında Avni Anıl» benim de yazmamı istedi. Ama... Diyerek ekledi: «Kamil Bey Evlâdım. Beni öyle fazlaca övme! Ben ne isem öylece yaz,» dedi.

Gerçekten onun bu alçakgönüllülüğü beni çok duygulandırdı. Ve beni uzun uzun düşünmeye yöneltti.

Nice insanlar vardır. Hiçbir şeydir. Övülmek herşey olmak isterler. Nice insanlar vardır, övgü sarhoş eder onları. Bir kez översin bin kez övülmesini, göklere çıkartılmasını arzularlar...

Öyle ise ben, değerli Hocama: siz musikide, Yüce Allah'ın evrene efendi olarak yarattığı insan ehramının zirve taşısınız desem, doğru olmaz mı?

Avni Anıl Bey; ruh âlemine dalarak, bulut üstündeki esrar perdesini yırtıp musiki laboratuvarında, sihirli inbiklerden beste süzerek Hindistan cevizinin içindeki süt gibi ılık ılık toplumun gönlüne akıtmakla meşgul desem, yalan mı olur?

Hayır! Ben onu övmüyorum. Övmüyorum çünkü onun insanlığı, çalışması ve uğraşı karşısında övgü dil-siz kalır.

O bir taraftan musikimize unutulmaz sesler, besteler ve eserler kazandırırken; özdeğerlerimize, musikimize ters düşenlerin, musikimizi yozlaştırmak isteyenlerin karşısına kale gibi dikilmiş bir kişidir. O, yine merhum Âkif'in:

**Ziya durur mu ya? Zulmetle daima yarışır
Ne varsa hasılı... Toprak, deniz, bütün çalışır.**

dediği gibi, karanlık ruhların karşısına, ışık olarak dikilmekte, aksetmektedir.

O, san'atında toprak gibi verimli, deniz gibi hareketlidir.

O, «Mihrabım diyerek sana yüz vurdum» güftesini besteleyerek, nihavend makamın ses düzeniyle sevenlere sevgi ve ümit bağlamayı,

«Akşamın olduğu yerde bekle diyorsun gelmiyorsun» bestesiyle, tatlı bir dil, güzel bir sesle vefasızlara seslenerek; söz verip sözünde durmayanlara vefalı olmalarını öğütlemektedir.

İnanabilmek ve manevi olgular, yüce bir duygunun tezahürüdür. Bu duyguyu kavrayamayanlar hangi kavram içine girerler bilemem.

Ben, insan zekasının ve insan düşüncesinin madde-den kurtulup, mânâya, müşahhasan (ayırt edilmişlik) kurtulup mücerrede (soyuta) yükseldikçe geliştiğine ve bu yönüyle insanın insanlaştığına inanıyorum. Değilse insan görürsünüz, insan mı ne? İnsan der yürürsünüz deli mi ne? Bilemezsiniz. Bilmek, öğrenmek istediğiniz zaman Avni Anıl Bey'in karşısına dikilecek, onunla sohbet edeceksiniz. Mânevi duygu ve musiki onda öyle bir incelik oluşturmuş ki; konuşurken ağzından inci tanesi gibi dökülen kelimelerin bir anda cevherleştiğine tanık olursunuz.

Değerli Hocamla sohbet ederken güzel sözleri karşısında ben hep geçmişteki bir öyküyü hatırlarım:

Devrin padişahı bir rüya görmüş, «rüya tabircisi» denilen iki yorumcu çağırtmış. Gördüğü düşü halkın huzurunda yorumlamalarını istemiş. İlk önce söz alan yorumcu: «Hünkârım! Gördüğünüz bu düşe göre sizin aile çevreniz ölecek, onlardan sonra da siz öleceksiniz,»

demiş. Padişah diğetine dönmüş: «Bir de sen yorumla» demiş. Söz alan diğeri: «Devletlim! Ailenizin en uzun ömürlüsü siz olacaksınız,» demiş. Her iki yorumcunun ifade tarzı aynı olmasına karşın, ikinci yorumcunun daha güzel söz söylediğine tanık olan padişah halkına dönerek: «Birbirinize güzel sözler söyleyin, ilk önceki yorumcu gibi tepeden inme lâf etmeyin,» diyerek halkına iyi ve güzel konuşmayı öğütler.

İşte, Avni Anıl Bey'in konuşması, sohbeti, güzel sözleri, kibarlığı, her güzel şeyi gördüğüm zaman ruhumda böyle bir yankı uyandırır.

İşi musiki yönüyle ele aldığımızda, Avni Anıl, gençliğin, genç kuşakların öz musikisinden uzak olduğunu düşündükçe, bu gerçek Üstad'ın beynine zehirli kıymık gibi saplanıyor. Tantanalı bir müzik akrep gibi nokta nokta ruhunu sokarken, O fikir ve düşünce çilesinde ruhsal işkencesini dolduruyor. Ama bunların bir gün karşısına fazilet olarak çıkacağına inanıyorum.

Çünkü Avni Anıl Bey'e, saldırılar güç, söylenen kötü sözler cesaret verir. Çünkü o, iyiliklere tutkun, güzel sözlerle sevdalıdır.

Türk Musikisi'ne yıllarını vermiş bir bestekârımız olarak o, müsikimizde açılmak istenen gediğin ızdırabını duymuştur.

Belki de Necip Fazıl'ın diliyle:

«Rahminde cemiyetin ben doğum sancısıyım

Mukaddes emanetin dönmez davacısıyım.»

demektedir.

Musikimizin dönmez davacısı; kırk yıl gibi yarım asıra yakın zamanını Türk Musikisi'ne adayan, musikimizin ölmez değeri, şarkılarımızın unutulmaz bestekârı

ve musiki üstadı Avni Anıl Bey'e daha nice yıllar uğraş vermesini ister, Allah'tan uzun ömürler, mutlu yaşamlar dileyerek yazımı yine Necip Fazıl'ın dizeleriyle noktalamak istiyorum:

**Çıbanımız derinde, işletmiyor yakılar
Nerde bizim şarkımız, nerde öbür şarkılar.**

25.8.1984

NİCE KIRK YILLARA...

Kaya BEKÂT

İşte yine uyku tutmadı, Kapatamadım göz kapaklarımı... Bir ramazan sabahı, gün ışıyor... Saat üç elli-birde sahur topu patladı, ezan sesleri doldurdu, geceleri ancak dinlenen, gürültüden biraz arınan İzmir'imın göklerini... Biraz sonra uzandım yatağıma daldım düşüncelere... Bir saat geçti geçmedi, Dünya'yla paralelliğim rahatsız etti yine, kalktım doksan derece oldum zemine... Uzattım düşüncelerimi ve ellerimi kütüphanemin en mümtaz köşesine, çektim çıkardım MUSİKİ VE NOTA Mecmuasının bütün sayılarını... Zaman su gibi akmada, MUSİKİ VE NOTA ikinci yeni dizisinin 18'ci sayısını bulmuş bile...

Daha dört beş saat önce Sayın Anıl'la beraberdim. 19'cu sayının doğum hazırlığı vardı yayınevinde... Kapının cik cik öten ziline şöyle bir dokununca kuş sesleri kapladı ortalığı ve sonra açıldı gönül bahçemin kapıları, iki melek, iki güler yüz tarafından... Hoş geldin Kaya amca diyorlardı yarışircasına... Lâf aramızda ESER ve ALEV ANIL yavrularımla karşılaştıktan sonra Üstad AVNİ ANIL Beyi görmesem de o an gam yemedim... Evet bir deryanın, bir ırmağın kendisi de oradaydı çok şükür ve her zamanki gibi doğum sancıları içerisinde...

AVNİ ANIL'ı bendeniz hiçbir zaman sancısız görmedim ki!... Ne menem şeydi uğraşısı bilemem, bildiğim tek şey onunla el sıkışan, sarmaş dolaş olanda da başlıyordu sancılar... Yayınevi değilde Doğumevi'ydi geldiğimiz... 19. sayının hazırlıkları bir yanda, BESTECİLERİMİZDEN EZGİLER'in 25. sayısının hazırlığı öbür yanda...

25 deyince aklıma geldi... Sahi bendeniz de, yirmi beş yıldır bu ummana dalmıştım, hem de yüzme bilmeden, bu kapıyı çalmıştım henüz eşikten... Girmeden!.. 1956 yılıydı. Asansör Musiki Cemiyetinde ALİ RIZA AVNİ dostumuzla başlamıştı beraberliklerimiz... Elime bir şarkı notası geçmişti ezgilerine ve sözlerine bayıldığım. SORDULAR MECNUNA LEYLA'NIN SAADET HANESİN sözleri ile başlıyordu bu güzel RAST eser... Bestecisi ise AVNİ ANIL'dı... İlk eseriymiş ve maalesef elinde hiç kopyası kalmamış, tanışınca öğrendim, eh bizde bu iş notacılıkla başladık, hâlâ da onunla gidiyoruz ya!... Her men sarıldık kâğıt kaleme döktürmeye çalıştık ve gönderdik bestecisine... zevkle, hevesle daha dün gibi anılarımızla... Anlayamadım; 25 değil 28 mi olmuş diyor-sunuz vay vay vay...

Bir başka heyecan içindeydi Sayın AVNİ ANIL yine dün... Hissetmişim görür görmez. Hernekadar onun musikiye ilk başlayan amatörün heyecaniyle yaşadığını, yöneteceği konserlerin kulislerinden yakinen tanırırsam da Üstad da bu alıştığımız ilk heyecan son heyecanından yine farklı oluyor...

Kaya'cığım bugün Yeni şarkımın repertuvara alındığına dair TRT'den yazı geldi, al bak diyerek uzattı kabûl yazısını. Heyecanlıydı, yine duygu doluydu... Biliyorum postacı zarfı uzattığında yüreciği küt küt atıyor, acaba şarkım denetimden geçti mi diye kendini tutamıyordu!..

İşte bu heyecan kasırgasının 40. cı SAN'AT Yılı'nı kutluyoruz...

HER GÜN 40 HEYECAN ARTI 40 SENELİK HEYECAN EŞİTTİR AVNİ ANIL...

Bizler onunla çağdaş olmanın gururu içinde göçüp gideceğiz fani Dünya'dan... O bize el sallayacak son yolculuğumuzda ve daima bakî kalacak...

Sayın AVNİ ANIL'la belki bir zerre biz de Bakî kalırız!.. AVNİ ANIL dendikçe, dostları şunlardı diye bizi de anan olur... Bu bile büyük bir mutluluk değil mi?.. Bizim için...

Nice ESER dolu, ALEV dolu, EZGİ dolu kırk yıllara...

İÇİMİZDEN GELDİĞİNCE

**Şu gök kubbe altında, su gibi aktı zaman,
Bir kaç nefeslik ömür, yıllar sürdü sanıla,
Kırk yıldır yudumladık, bu üstadı an be an,
Bize fanî olan Dünya, bakî Avni Anıl'a...**

**Aynı çağı paylaşmanın, gururu içindeyim,
Göçüp gidince bir gün, bilinemez ben neyim,
O ise yaşayacak, nefesinde her ney'in,
Bize fanî olan Dünya, bakî Avni Anıl'a...**

**Yalan Dünya bir tren, göçer götürür bir gün,
O mendil sallayacak, onun için her gün dün,
Tanrının büyük lûtfu, ona verdiği ün,
Bize fanî olan Dünya, bakî Avni Anıl'a...**

20 Haziran 1984

BİR İNSAN DÜŞÜNÜN;

Dürüst, çalışkan, nazik, duygulu, sempatik, insanları çok seven...

Çeşitli nedenlerle, sanat dergilerinin yaşayamadığı Türkiye’de yılmadan bir sanat dergisini yaşatmağa çalışan bir insan düşünün...

Bin-bir tür zorluklarla toplayabildiği «telif» ücretlerini bu ulvi gaye için harcayan, elinde valiz Türkiye’nin her yerinde dört dönen bir büyük insan düşünün...

Bir insan düşünün, yaptığı bestelerle yüzbinlerce kişinin gönlünü coşturan.

Bir insan düşünün, sevgiyle yoğrulmuş, dostluk için yaratılmış...

Konuşması şiir gibi ses tonu insanın ruhunu okşar gibi.

Şoför’üyle şoför, hamalıyla hamal, aydın’la aydın, zenginiyle gönlü zengin, fakiriyle fakir «Canım evladım yavrum benim, güzel evladım benim sağolasın» deyişleri yok mu yılanı yuvasından çıkarır. Avni Anıl gerçek bir «hümanist’tir.»

Onunla sohbet edilmesi, onunla yemek yenmesi içki içilmesine doyum olmaz.

Arada bir mırıldanması, işte ne çıkıyorsa hep o mırıltılardan çıkıyor.

İstanbul'da Liman Lokantasını pek sever, gemilere dalar, denize dalar, martıların kanatlarında gezer bazen.

Seneler sonra beni yeniden şiire başlatan, beni Türk Sanat Müziği ile boyayan bu büyük insan için ne kadar yazı yazılsa azdır.

40. nci sanat yaşamını içtenlikle kutlarız.

50. nci Sanat yılında buluşmak üzere...

Saygılarımla...

**Mırıltı ile başlatırsın güzellikleri
Kıskandırırısın birbirine çiçekleri
ANIL'mak yıllarca şarkılarda ne güzel
Zaman ne yapsın sensiz gelecekleri**

YUSUF ERGİN

SAYIN AVNİ ANIL'A

— Gözlerinden ameliyatı üzerine —

Doğuştan sanatçıydı, şarkılar nota nota,
Günde yirmi dört saat, içtiler gözlerini.
Koştı günün birinde radyo'nun sinesine.
Programlar üstüne saçtılar gözlerini.

Musiki tarlasında boy attı başak başak;
Hoyrat eller zamansız biçtiler gözlerini.
Taşdığı gözleri O açık sanıyormuş;
Aldanmış... On gün önce açtılar gözlerini.

Halil SOYUER

35.
SAN'AT YILI
KİTABINDAN
ÖZETLER
1979

«... Nazik bir İstanbul efendisi terbiyesi almış olan Avni'nin son derece hassas olan ruhu yarattığı eserlerin ince nakışlarında belirlidir. Her an yeni bir ufka açılırcasına uçan yeni nağmeler yaratır.

Son devrin Türk musikisi'ne kazandırdığı müstesna bestekârlarından biri saydığım oğlum Avni'ye uzun ömür, tükenmez ilhamlar dilerken Üsküdar Musiki Cemiyet'inin onuru sayarak ayrıca gurur duymaktayım.

EMİN ONGAN

«...Eserlerinde kendine has bir yapı oluřturmuř, ince zevkini de katarak bir řahsiyet yaratmıřtır. Bu orjinal yapıyı yūze yakın eserleri ile bugūne kadar sūrdūrmesini bilmiř ve sanat mertebesindeki haklı yerini almıř bulunmaktadır.

Kendi soyadının doğrultusunda ileri kuşaklarca dai- ma anılacağına řūphem olmayan bu sanatçının daha bir çok 35 yıllar bu sahada yaratacağı eserlerle muvafakiyetinin devamını gönūlden dilerim.

CEVDET ÇAĞLA

«...Bestekârlık alanındaki çalışmaları neticesinde, ince bir zevk ve duyusun mahsûlü olarak vücuda getirdiği eserler, günümüzün de zevkine hitab etmekle beraber, kendisine özgü ve seviyeli bir uslûb husûsiyeti arz eder. AVNÎ ANIL'ın muayyen bir seviyeyi muhafaza etmek yolundaki ısrarının, halen durmadan tereddiye doğru hızlı adımlarla gitmekte olan musikimizin bugünkü içler acısı durumu müvâcehesinde, üzerinde durulmağa lâyık ayrı bir değeri olduğunu bilhassa belirtmek isterim.

Diğer taraftan, şarkılarının çoğunun güftelerini edebi kıymeti hâiz şiirler arasından seçmiş bulunması keyfiyeti de, üzerinde durulmağa lâyık önemli bir husus olarak zikre değer.

Değerli Sanatkâr AVNÎ ANIL, uzun yıllar çeşitli gazete ve mecmualarda, bu meyanda bizzat yayımladığı «MUSİKÎ VE NOTA» isimli mecmuasındaki yazılarında, Türk Musikisi'nin çeşitli konularını ele almış ve muhtelif aksaklıkları, sürükleyici üslubu ile dile getirmek suretiyle, musikimizin daha iyi imkanlara kavuşabilmesi için bütün imkansızlıklara rağmen büyük bir azimle yılmadan çaba harcamış bir yazar ve Editör olarak da musikimize faydalı hizmetlerde bulunmuştur.

Değerli Musikicimizin, bundan sonraki hayatında da, sıhhat ve mutluluk içinde çok daha üstün başarılarla ulaşmasını içtenlikle temenni ediyorum.

İSMAİL BAHA SÜRELSAN

«... Bestekâr AVNÎ ANIL Bey hakkındaki intibâlarım kısaca şöyledir:

Velûd ve değerli bir bestekârdır. Hiçbir bestekârın bestesinin te'siri altında kalmamıştır. Başkalarının eserinden ufak veya frapan bir nağmeyi kendi şarkısına adapte etmek zilletine düşmemiştir. Besteleri doğrudan doğruya şahsına münhasır ülvi bir sanat duygusunun mahsulüdür. Günümüzün isim yapmış diğer değerli bestekârların eserleriyle Avni Anıl'ınkiler bir araya toplanıp bir (Beste Çiçekleri Bahçesi) tesis edilse, bu güzellik meşheri karşısında bir zevk-ı selîm sahibinin yine de «Her güle gül denir ammâ gül-i ra'nâ başka» diyeceği de muhakkaktır!..»

HAYRÎ YENİGÜN
(Vefatı: 15 Nisan 1979)

«... Ben, AVNİ ANIL'ın, bir insan takatını aşan enerjik çalışmalarını övme kudretine sahip değilim, fakat Avni Anıl da, eserlerine karşı beslediğim sevgi ve hayranlıktan beni asla men edemez.

O, daima sanatkâr kalacak, ben ömrüm oldukça daima onun hayranı olacağım.

İ. HİLMİ SOYKUT

(Vefatı. 9 Temmuz 1974)

«... Avni Anıl müzik ve beste çalışmalarına artan bir hızla devam ederek her geçen gün daha başarılı oldu ve son dönem bestecileri arasında seçkin yerini kendi kendine yaptı.

Sanat hayatının 35 inci yılında, onu candan kutlar, nice yıllarını, sağlık ve mutluluk içinde, verimli bir besteci olarak geçirmesini yürekten dilerim.»

Dr. NEVZAD ATLIĞ

«... Bu arada Avni'de gördüğüm en büyük endişe kalıcı eserler yapabilmektir. Bence titiz çalışması, şarkılarını ortaya çıkarmadan önce uzun uzun incelemesi ve değer verdiklerinin tenkidlerine açıklığı ile bunda da muvaffak oldu. Hiçbir zaman onun para veya ucuz beğeniler için eser yaptığını görmedim.

Bir başka titizliği, başarısında büyük rolü olan bir başka çabası da şarkılarının sözlerini seçmesindeki özenidir. Avni için güfte, şiir kıymeti taşımali, güzel duyguları dile getirmeli ve günümüzün konuşulan dilinde doğru yazılmış olmalıdır. Nitekim şarkılarının hemen hepsinin güftesi ayrıca şiir olarak da değerlidir. Okur, dinler duygulanırız. Bazı bestekârlar tanırım, güzel bir melodi bulurlar daha sonra buna güfte ararlar. Tabii bu bir konfeksiyon elbise gibi bir taraftan muhakkak sırttır ve musiki ile söz bir türlü bütünleşemezler. Halbuki Avni önce kendi duyguları ile birleşen şiirler arar, bunları ezberler, yorumlar, ondan sonra bu yorumu musiki ile bize anlatır. İşte Avni'yi kalıcı bestekâr yapan hususlardan birisi de budur.

Bu kısa yazımda Avni'yi genel hatları ile çizmeye çalıştım. Bir de kendisinin tek tek eserleri ile, bu eserlerin yorumu, analizi ve gösterdiği safhalar ile, ayrıca içinde bulunduğu ortam ve diğer bestekârlar ile birlikte ele alınması lazımdır. Bu geniş muhtevalı çalışma da elbet uygun bir zaman ve zeminde yazılacaktır.

Değerli bestekâr, kardeşim Avni Anıl'a iyi ömürler ve bu hizmeti yolunda daha büyük başarılar dilerim.»

CÜNEYD ORHON

«... Avni, hilafsız söylüyorum, son 25 senede, Türk Sanat Musikisi şarkı formundaki besteler sahasında, sanat bahçesine değişik renklerde ve nev'i şahsına münhasır eserler vermiş 3, cömert davranırsak 5 bestekârdan birisin ve yerini hakkıyla dolduranlardansın.

Dileğim, daha pek çok seneler, daha çok eserler, daha pek çok takdirler, daha pek çok hayranlar, sağlık içinde uzun süre devamını temenni ettiğim ömrünün güzel meyveleri olsun...

Aziz Kardeşim, bu anlamlı ve mutluluk dolu gününde seni candan kutlar, sevgi ve takdir duyguları içinde yanaklarını öperim.

Nice yıllara...

Dr. ALAEDDİN YAVAŞÇA

«... Hey koca Avni Hey... Bir zamanların en sakın mütekaidler beldesi Selimiye mahallesi geldi aklıma!.. Müziğe orada başlayışım, seninle Üsküdar Musiki Cemiyeti'ne gidişim, top oynadığımız yangın yerleri, denize beraber gidişlerimiz, bana yüzme öğretmen Çifte Kaya-
larda... Harem vapurunda beraber yolculuklarımız ve sohbetlerimiz. Yaptığın eserleri ilk bana okuman, notalar falan, filan... Neler, neler... Ne çabuk geldik ellilere... Merdiven dayadık.

Şimdi o fakir Üsküdar'ın kaldırımlarındaki ayak izlerimiz silinmiştir, ama Üsküdar'daki o eski günler nerede?..

Ekmek elden, su gölden!..

ŞEKİP AYHAN ÖZİŞİK

(Vefatı: 17 Nisan 1981)

«... Avni Anıl deyince gözümün önünde bahar bahçeleri canlanır, kulağıma tatlı müzik nağmeleri gelir Kelebekler uçuşur, berrak sular çağıldar, güneşin ışığını süzen yapraklar pırıldayarak titreşir... İnsanın gönlünü bir engin haz kaplar, göğsü genişler.

Onun babası Hamdi Bey, anası Fatma Hanım ne hayırlı kişilermiş ki rûhunun esintilerini yurdun dört bucağına zekât gibi dağıtan bir insanı dünyaya hediye etmişler. İstanbul'un Üsküdar'ında 1928 yılının 23 Nisan baharında, çocuk bayramında doğan bu gelişmiş ruhlu çocuk, günümüzün adı zevk ve hazla anılan bir bestecisi olmuştur.

Son aldığım mektubunda, 35. Sanat yılını bir jübile ile kutlayarak 7 Temmuz 1979'da TRT'deki resmi görevinden ayrılıp, «Dinlenmek için değil, daha rahat ve çok çalışabilmek için» olanak bulacağını yazıyordu.

Onun için, burada, daha bir çok öğrencü, yüceltici cümleler yazmak isterdim. Hocalarımız, bize, musikiyi: «Ahlâk-ı beşeri tasfiye eden bir ilm-i şerîfdir» diye, diğer bir üstadımız «Musiki Güneş gibidir, gül bahçesine düşerse gül kokusu çıkartır» diye tanımlamışlardı. Avni'de insan ahlâkının güzel yönleriyle yaşamış ve dünyaya tatlı sesler ve gül kokulu duygular yaymış bir insan olarak yaşamıştır.

Ona nâcîz bir kaç beyt sunuyorum fakirden:

«Allah diye, Allah diye Allaha dönüştük.

Allah ile birlik yüce sevdalara düştük

Hiç belli değil kim sevilen, kim seven artık,

Aşkında bir olduk, yüce gerçeğe öpüştük.

Dr. BEDRÎ NOYAN DEDEBABA

«... Mesut Cemil 14 Nisan 1961 günü İzmir'e gelmişti. O gece Cevdet Çağla Hoca'nın da bulunduğu bir üçlü olarak uzlet köşemize çekilmiş yudum yudum söyleşiyorduk. Bir ara konu günümüz bestecilerine geldi. Ben bu iki büyük ustaya Avni Anıl'ın besteciliği için neler düşündüklerini sordum.

Bu, can dostum Avni Anıl'ın besteciliği konusunda iki büyük ustayı sınamak değil, yakınlığımızı bilen hocalarımızın söyleyeceklerinden kendime bir pay çıkarmak için sorulmuş bir soru idi. Çünkü ben Avni Anıl'ı Cân-Dost edinmiştim ve onların görüşü bir gün bana bu satırları kıvançla yazdıracaktı. Bunu biliyordum.

Mesut Cemil ve Cevdet Çağla'nın ortak görüşü şu noktada toplanıyordu. «ESKİLERİNİN TAKLİTÇİSİ OLMAKSIZIN, KENDİNE ÖZGÜ BİR YOLDA, TIPKI SELAHATTİN PINAR, SADETTİN KAYNAK GİBİ ŞARKILARINA ADINI DAMGALARCASINA KOYAN BİR GENÇ BESTECİ...»

Avni Anıl isterse besteler, semailer yapamaz mıydı? Elbette yapardı. Ama O, şarkı yolunu seçmiş ve eskilerinin yaptıklarına bitmeyen saygısını göstermiş bir besteci olarak 35. Sanat yılına girmişti.

Avni Anıl'ı tanımak... Bu sanıldığı kadar kolay bir şey değil... Bu Cân-Dost; hangi yönüyle ele alınırsa alınsın, hepsi için sayfalar dolusu yazılısada sözler, O'nu gereğince ve yeterince tanımlamaya yetmeyecektir. Ben bu güçlüğü galiba ilk kez bu yazımda öğrendim.

ALİ RIZA AVNİ

«... Bir insan sanatçı olarak doğar sonradan sanatçı olmaz diye bir tanımlama vardır.

Avni Anıl'ı da, Tanrının verdiği bu müstesna hasletleri benliğinde toplamış ve barındırmasını bilen bir çağdaş besteci olarak tanıdık. 1953 senesinde İstanbul Radyosunda tanıştık. Kısa bir sohbetten sonra yeni bir eserim var sana okumak isterim dedi. O, kendisine has uslûbu ve kısık sesiyle bir şarkısını okumaya başladı.

Seneler birbirini kovalıyor Avni Anıl, tükenmek bilmeyen bu melodi kaynağını birbirinden güzel sözlerle bağdaştırarak musikimize unutulmayan eserler bırakmaya hâlâ devam etmektedir.

Sene 1979. Ve ne zaman kendisini görsem yine o ilk tanıdığım haliyle bana yeni bir eserini okumak ister.

Tanrının izniyle yaşantımız uzun sürsede Avni ile her görüştüğümüzde kendisinden yeni eserlerini dinlemek mutluluğuna erişebilsem. Sevgilerimle.»

MUZAFFER BİRTAN

«... Değerli bestekâr Avni Anıl'ı kendine özgü uslûbu akıcılığı ve güzelliği ile hepsi birbirinden güzel besmeleri ile tanıdım.

Milli sanat musikimize bestekâr olarak kazandırdığı ve unutulması hiç de mümkün olmayacak değerli eserlerinden başka, Türk musikisine, hazindir ki kendi ülkemizde hayat hakkı tanımak isteyenlerle inançlı ve yürekli savaş verenlerden biri olarak ayrıca tanıyorum Sayın Avni Anıl'ı.

İlk sayısını Kasım. 1969 yılında çok dolgun ve olgun bilimsel yazılarıyla, yayın hayatı elinde olmayan nedenlerle maalesef uzun sürmeyen MUSİKİ ve NOTA adlı dergisi ile daha çok tanır oldum Sayın Avni Anıl'ı.

Yeterli çoğunluğu ve desteği bulunmadığı için sonu getirilmemiş de olsa ilgililer nezdinde gerekli olan olumlu anlayış havasını yaratabilmiş beste telif haklarının yaratanlarında her icra edilişinde ödenmesi işlemine ilişkin boykot kararları ile tanıdım Sayın Avni Anıl'ı.

Milli kültürümüzün ayrılmaz ve kopmaz bir parçası olan Türk Musikisinin okula kavuşturulması uğraşlarında cephede savaş verenlerden biri olarak tanıdım Sayın Avni Anıl'ı.

«Milli kültürümüzü, çağdaş medeniyet seviyesinin üstüne çıkaracağız,» diyen yüce Atatürk'ün izinde ve direktifleri doğrultusunda, «Çağdaş Türk Müziği» yutturmacaları ile daha bir süre verilmesi zorunlu mücadelenin içinde ve saflarında göreceğime inanıyorum Sayın Avni Anıl'ı.

35. San'at yılında Türk Musikisinin içinde tüm sorunlarının akıl ve bilim yolu yani Atatürk'çülükle çözümlenmesinde mücadele gücünün sürekli olacağına inandığım Sayın Avni Anıl'a saygılar, mutluluklar ve başarılar diliyorum. Saygılarımla.

GÜLTEKİN ÇEKİ

«... O, zamanımızın en velûd, en zengin müzik ve nağme hazinesine sahip bir bestekârdır. Eserleri o kadar kıymetli ve güzel ki kelime dağarcığımla anlatmaya olanak yok. Onun eserlerini okurkende, dinlerkende kendimi başka dünyalarda hissediyorum, hatta cenetde...

Evet, Avni Anıl düne, bugüne ve de yarına seslenen bir bestecidir. Deryalarda nasıl suyun tükenmesi imkansız ise onda da nağmeler tükenmiyor. Çağlayanlardan, şelalelerden dökülüyor sanki nağmeleri. İnsanın tâ içine işliyor... O'nun hangi eserinden sözedeyim, hepsi birbiriyle yarışıyor güzelliktedir ve de şaheserdir. Tanrı, müzik anlayışını ve hazinesini dâim etsin. Ömrünü de uzun ki, bizlere ve müziksever halkımıza daha uzun yıllar şaheserler vermekte devam etsin inşallah...

Avni, insan olarak da emsalsizdir, yalnız çok büyük bir kusuru vardır, bu kusur bir anlamda meziyet olarak da nitelenebilir. Her olay onu etkisine alır, kurtulamaz, yanar, kahrolur, ondaki insan sevgisi anlatılacak şey değildir, herkes mutlu olsun, o kahrolsun, ama böyledir işte Avni Anıl...

Avni Anıl bir deryadır, uçsuz bucaksız... Tanrı ömrünü uzun, eserlerini bol etsin. Başka yazacak cür'eti bulamıyorum kendimde.

Avni Anıl, Avni Anıl'dır sözün kısası.

SABİTE TUR

«... Bestekâr Avni Anıl 35. San'at yılına erişti. Kendisine ve görenlerine ne mutlu.

Güfte ve beste ikilisini ustaca kaynaştırıp ses buketlerini nesillere «Türk Musikisi ile» armağan eden Avni Anıl, musikimizde yerini bulmuş ve anlamıştır.

Avni Anıl; dünleri bugüne ve yarınlarına Musiki sanatı ile köprüsünü kurmuş sanatçıdır.

Güzel Sanatlar içinde musiki, milletlerin bir çeşit ortak dilidir. Duygularının başkalarınca benimsendiğini görmek ne güzel şeydir. Ölümün dışında kalan değerli besteci Avni Anıl'a musikimizin varlığı içinde sağlıklı, san'at yaşamında başarılar dilerim.

NIHAT UYTUN

«... Uzun yıllar severek ve takdir ederek bestelerini dinlediğim Avni Anıl'ı ancak 1967'de şahsen tanıyabildim. Karşımda bir duygu insanı vardı. Eserlerinde gördüğüm hususiyetin, samimiyetin, akıcılığın his fırtınalarının ve romantizmin, şahsiyetinde aynen tecessüm etmesi beni son derece sevindirdi.

Bir sanatkârın ruh yapısı ile eserlerinin bütünleşmesidir ki, O'na 35. sanat yılını milyonların sevgilisi olarak kutlamak saadetini verir. Besteciyi başarıya götüren yolun başında duygu gelir. İlham vardır. Bilgi, akıl, mantık denge duygunun içindedir. İşte Avni Anıl her eserinde ilham ile yola çıkmış, hissini baş tacı etmiş ve onun emrinde nağmeleri kendisine has ustaca işlemiştir.

Anıl'ın bir özelliği de daima güzel, seviyeli, edebi değer taşıyan şiirleri seçmesini bilmiş olmasıdır.

Musikimizin romantik döneminden reforma geçiş safhasında, Avni Anıl imzası seslerle atılmış bulunmaktadır.

Dr. SELAHATTİN İÇLİ

«... Sayın Avni Anıl, kişiliğini bulmuş ve kendisini eserleri ile topluma sevgi ile kabul ettirmiş bir bestecidir.

Eserlerinde melodi örgüsü bakımından bir ekol yaratabilen besteci aşabeylerimizin en önemlilerinden biridir.

Gerek prozodi, gerek usûl ve gerekse makam seçiminde ustadır.

Türk müziğinin okul sorunu, bestecilerin haklarının savunması ve en önemlisi müziğimizi horlayanlara karşı çok güçlü bir savunma ve taarruz politikası izlemiş, ömrünce bu yolda yılmadan savaş vermiştir.

Daha nice yıllar sağlıkla yeni eserlere doğru ömür sürmesini temenni ediyorum.

EROL SAYAN

«... Avni Hoca, flâş olmuş çok sayıda şarkının bes-tekâr'ı olduğu için ister istemez plâk ve gazino musiki-sinin de etkin bir şahsiyetidir. Aslında bazı idareci ve müzisyenler tarafından pek değer verilmeyen bu san'at dalları müziğin vazgeçilmez unsurlarıdır. Fakat başıboş-luk ve eğitimsizlik yüzünden gitgide yıpranmaktadır. İş-te Avni Hoca bu durumda bile müzikalitesinden taviz vermeyip, güfte ve besteleri ile çeşitli akımlara karşı hep gerçek Türk Müziği safında yer almıştır ve bu müesse-seleri san'atı ile desteklemiştir. Ona bir sahne san'at-çısı olarak şarkılarını zevkle okuyan arkadaşlarım ve kendim adına şükranlarımı sunarım.

Avni Hoca'nın birçok şarkısını kendisinin de yıllar önce feyiz aldığı Üsküdar Musiki Cemiyetinin o harikû-lâde havası içersinde çok değerli hocam Emin Ongan' dan meşk ettim. Zor beğenen Emin Hoca'nın bu eserleri bize geçerken iftiharla gözlerinin ışıldadığına yakinen şahit olmuşumdur.

Avni Hoca son senelerde sık sık «Artık emekli olmak istiyorum ama dinlenmek için değil daha çok çalışmak için» derdi. San'at hayatının 35. yılını kutladığımız Av-ni Hoca'yı hep yeniliğe ve daha güzele doğru çalıştığı TRT'deki görevinden uğurlarken daha bir içimize buyur ediyoruz.

Hocam! Şair: «Yaş otuz beş yolun yarısı eder» de-miş. Sizin san'at hayatınız daha yolun yarısında. Bir sonraki otuz beş'te beraber olma dileği ile sağlık ve mut-luluklar diler, saygılarımı sunarım.

AHMET ÖZHAN

«... Avni ANIL'ın bir başka büyük ve yararlı hizmeti ise, (yazmadan geçemeyeceğim, değinmeden geçmek bence büyük nankörlük olur). Besteci ve söz yazarlarının tabii hakları olan TELİF konusunu ilk kez yine Avni ANIL ele alarak, Bayraktarlığını yaptı. Bu konudaki mücadelesi ve azmi en büyük takdirlerin üstündedir. Anımsayacakları gibi, ilk atılımında yanında ancak 7-8 isim yer almasına rağmen mücadeleden vazgeçmedi. Yıllar sonra, bizce, o ilk atılımdır ki, tüm Besteci ve Söz yazarları bir araya gelerek sorunlarına çözüm yolu bulmaktadırlar. Ve... işte, TELİF HAKLARI konusu ilk meyvelerini vermeye başladı.

Avni ANIL'ı besteciliği yönüyle methetmeye ise kalemim yetersizdir. O, verdiği birbirinden güzel eserleriyle kendisini ölümsüzler arasına ALTIN HARFLERLE yazdırmıştır.

Sevgili Avni ANIL Ağabey... Size bundan sonraki Sanat ve Türk Musikisi ile dolu yaşamınızda üstün başarılar... Sıhhat dolu uzun bir ömür ve sonsuz ilhamlar...

ERDİNÇ ÇELİKKOL

«... Ve bir Avni Anıl vadisi...

Bu konserde gördük ki, Türk Musikisi isimli dünyada artık bir Avni Anıl vadisi teşekkül etmiştir. Şarkılarının hepsinde hem, «Beni Avni Anıl besteledi» dedirten sanat mührü ve hem de hepsinde diğerlerinde bulunmayan renkler, nüanslar, ifadeler, perdeler mevcut.

Avni Anıl Bey'i ayrıca bir koro şefi olarak da değerlendirmek imkanı bulduk. Açık söyleyeyim ben o, «Sen insanı güldürürsün» şarkısını pek mühimsemeden dinlerdim. Ama Avni Anıl Bey'in tefsiri ile hayran olmamak mümkün değil.

Sayın Avni Anıl'ın koroyu idare ederken kan-ter içinde kalışını anlamamak mümkün değil... Musiki nasıl bir fennî şeriftir, itiraf etmemek çaresiz.

Kiminin desteleri vardır, kasasını doldurur, mirasçılara kalır...

Kiminin de Sayın Anıl gibi besteleri vardır, kalpleri ve ruhları tazeler. Cemiyete, millete, tarihe kalır...

Sayın Anıl'dan kumaşının vaadettiği büyük eserleri de beklemek artık hakkımızdır. (Tevşihler, ilahiler, ayini şerifler, nât'lar)

Türk Musikisi ve onun ciddiyeti, onun haysiyeti için yaptığı mücadele arasında bunu da yine ondan bekliyoruz.

ERGUN GÖZE

«... Az konuşur Avni Anıl... Yahut şöyle de diyebilirim: Kısa konuşur... Kısa ve öz... Dinlemesi de konuşması gibidir... Elbette bunun bir nedeni vardır... Çünkü o hep kendi kendisiyledir... Sürekli yapan yaratandır... Kafası hep birşeylerle doludur... Aralık dudaklarında, aralıksız, mırıltılar gezinir durur... Bir yere giderken, otururken, gezerken eğer yakınındaysanız, dudaklarının kıpırdadığını siz de görürsünüz... Köşe minderi bestecisi değildir o... Günümüzün, çağımızın, insanıdır... Yerinde duramayan, bir arı gibi hareketli, canlı, çalışkan... Ve de çalışkan!.. Bakarsınız gün gelir yollarda, bir yerlere gidiş gelişlerinde, kalabalık içinde kendi yalnızlığını taşıyarak dolaşırken oluşturduğu bestelerini sıralıya verir arka arkaya... Tümü de birbirinden güzel, sevilen, beğenilen, hemen tutan, tutulan besteler... İşte yazılarında kendisi gibidir... Besteleri gibidir Avni Anıl'ın... Canlı, hareketli, çarpıcı...

Sözü ne uzatalım!.. «Herkes Cumhurbaşkanı olur, ama sanatçı olamaz,» demişti Atatürk... Çünkü içimizden biri değildir Sanatçı... Ayrı, apayrı bir kişidir... Yaratandır... Böyle olduğunu bildiğim halde bende bir sanatçıyı anlatmaya kalktım, kalkıştım burada!.. Ne kadar güç... Ne olmayacak iş değil mi? Bu nedenle susuyorum burada...

KEMAL MORALI

«... Benim asıl demem o değil. Ben Sevgili Anıl'ın İnsan Sesinden söz etmek istiyorum.

Beş yılı aşkın bir süredir İzmir'de, aramızda yaşıyor Avni Anıl, bize de nasıl yaşanacağını öğretme görevini üstlenmiş, bir uğraş edinmiş olarak.

Hem çevresinde, hem içinde olabilmiş bir kaç kişiden biri olarak, bazen içerden bazen dışardan bakma olanacağını buldum Avni Anıl'a. Bu gözlemlerim sırasındaki izlenimlerimden burada kısaca söz etmek isterim.

Yıllardır özellikle çalışma çevresinin çabalarıyla hep bizden, sıradan biri yapmaya çalıştık O'nu. Ekonomik açmazından, engin gönül sevdalarına varıncaya dek, el atmadık, didik didik etmedik, çirkefe atmadık tarafını bırakmadık O gönül adamının. Ama olmadı, bir türlü bize benzemedi Avni Anıl...

Herkese açık gönül sofrasını değil, içki sofralarına oturup dedi-kodu yapma budalalığını gösterenler, onun gönül kapısından giremeyince, tilki-üzüm çarpıklığını da yıllarca sergilediler, yine olmadı. Avni Anıl tüm bu çirkinlikleri ve ayıbı, kendine özgü davranışları, tutarlı kişiliği ile kendi bulaştırmayıp, Mevlana'nın şu dizeleri ile özetleyiverirdi olayları:

Ay ışığını saçar
Köpekse ürür durur
Ayın ne suçu var
Köpeğin huyu bu!..

Dr. ONUR ŞENLİ

«... Yirmi beş yıldır Ankara Radyosu'ndan onun eserlerini en önde, en çok okuyan sanatçıyım.

Avni Anıl bir fırtınadır, şimşeklerle yağan yağmur, engin bir denizdir.

Allah'ın yarattığı her şeye doğuştan aşıktır.

Başı dumanlı dağlar gibidir, doruğuna erişmek zordur.

Sonsuz tevazuu, kuvvetli kişiliği ve iyilik dolu kalbi ile ben ona «Modern Derviş» derim.

Yaşarken eserleri ile ölümsüzlüğe ulaşan zamanın en büyük bestecisidir.

Seni anlatmak çok zor...

Selam...

GÖNÜL AKIN

Yıllardır şarkıların arkasına gizleniyorsun,
Şarkılar en dost, en güvenli sığınak!
Kimi gün mutlanıyorsun kirpiklerine kadar,
Kimi gün tek isteğin: doya-doya ağlamak!..
Şarkılar nasıl da anlatıyor her şeyi...
Olmuş, olacak ne varsa şarkılarda:
Özlemler, olanaksız aşklar, sitemler...
Bin yıllık değişmeyen öyküler ard-arda...
Şarkılar acımadan alır götürür seni,
Şimdi hangi şarkıdasın kimbilir?
Kulak versen radyolara, pikaplara
Günde bin kez şarkıların söylenir...
35 yıl bu denizi sularınla besledin,
Sen pınarsın, çağıl-çağıl sun üreten bir pınar!..
Yüreklere sevgi sundun, ezgi sundun, tad sundun
Mütlü Yıllar Büyük Ustam, üretken nice yıllar!...

Sevgilerimle,

ŞAHİN ÇANDIR

«... 1973 yılında İzmir Radyosu'na tayin oldum. İzmir'e geldiğim zaman Avni Anıl'ın da benden kısa bir süre önce İzmir'e yerleştiğini, Türk Sanat Müziği şubesi'nde Şef olarak görev yaptığını gördüm. İşte ondan sonra birbirinden hiç ayrılmayan iki dost, ağabey kardeş olduk onunla... Ondan sonra öğrendim İzmir'e geliş nedenini; İstanbul'da yıllarca sanat ve ideali uğruna verdiği çetin mücadelelerin sonunu! O, mücadele ve azminden hiçbir şey kaybetmemişti, yine çalışıyor, yarınlara umutlu bakıyordu. Birbirinden güzel eserlerini yaratmaya İzmir'de devam ediyordu. Çıkarmış olduğu Müsiki ve Nota adlı mecmua ile uzun yıllar Dünya Gazetesi'nde, yazdığı sayısız makalelerini. Musikimize büyük hizmetleri dokunan Avni Ağabey'imın Bestekârlığını, naçizâne şu dört mısralık şiirimde ifadeye çalıştım:

**«Beste vadisinde sen, doğrusu pek yamansın
Nağmeler denizinde, bir yüce nağmegânsın
Sevilen gönülde can, sevenlerde canânsın
Güzel musikimizde, nâdide bir makamsın»**

Kendilerine bütün aile fertleriyle birlikte nice sağlıklı ve mutlu yıllar temenni ediyorum.

YILMAZ YÜKSEL

Her eserine, ince bir zevki oya gibi işleyerek imzasını atan ender bestecilerimizden olan Avni Anıl'ın benim sanat hayatımdaki yeri pek önemlidir.

Zira bana; her yeni eserini bizzat geçmek ve ilk olarak lanse edebilmek zevkini ve onurunu tadabilen bir kaç sanatçıdan biri olma vasfını bahşetmiştir. Sanat çalışmalarında daima yardımlarını ve iyiyi gösterme lûtfunu esirgememiştir.

SERAP MUTLU AKBULUT

«... Sevdığım Türk Sanat Musikisi'ne beni aşık eden insan... Aruz vezninin kalıplarına göre kolay oturan Türk Sanat Musikisi'nin Hece vezninde yazılmış güfte-lerde Prozidi hatası yapmadan, kıvrak nağmeler kullana-bilen, bir güfteyi Musiki ile ifadede, hele meyan kıs-mında rakipsiz Bestekâr...

Hiçbir zaman bestelerini güfteye taşıtmamış:, hatta kendisinde ilersi için cevher gördüğü isimsiz bir şairin güftesini besteleyerek güfteyi bestesine taşıttırmıştır.

Yaptığı bestelerin altında isme ihtiyaç yoktur. İcra esnasında burcu burcu Avni Anıl kokar.

Türk sanat Musikisi'nde bestekârlığı yanında kuv-vetli bir eleştirici yazar ve örnek bir mücadeleci..

Güfte seçmede yeni fikir ve espri arar... Seçtiği güf-teyi bestelediği zaman Şairin hayaline hayal katarak şairi yeni güftelere iter.

1966 senesinde tanıştığım zaman yeni yeni güfte de-nemeleri yapan bir acemi idim. Tanrıya şükür bugün muhtelif bestekâr tarafından bestelenmiş seksenin üze-rinde güfte sahibiyim. Bu hususta ilk hocam ve beni teş-vik eden Avni Anıl olmuştur.

Onunla dostluk kuranlar hayal aleminin tiryakisi bir seyyâh olup gezer durur. Neme lâzım, ben bu dostluktan çok memnun kaldım. İnşallah dostum şikâyetçi değildir.

SEDAT ERGİNTUĞ
(Vefatı 14 Ocak 1981)

«... Avni Anıl... Baba dostum, dost ağabeyim.

Sana böyle bir günde ne yazılır, bilemem ki?..

Aslında ne çok şey yazılır, ne çok şey söylenir bir Avni Anıl için. Ama onu, Avni Anıl kendisi söylemiş zaten. Kulaklardan silinmeyen yüzlerce beste, yüzlerce duygu güzellemesi...

Babam seni hem dost, hem sanatçı olarak severdi. Ben de hem dost, hem sanatçı, hem de ağabey olarak sevip sayıyorum seni...

Saygılarımla ağabey...

MÜJDAT GEZEN

Aşk gelmiş, yüreğime çökmüş...
Gözyaşımından kalmamış hiç kıyı;
Bilmem ki nerde söylesem?
Beni mutlu edecek şarkıyı.
Şairim üstelik, işim - gücüm aşkla...
Dalgınım, yalnızım, düşünceliyim;
Bir kadeh anıda tüm avuntum,
Biraz sarhoş, biraz pişman, biraz deliyim.
Oysa ki sevmeye mecburum...
Elimi saçıma atıyorum, aşk geliyor;
Kan ağlıyor bir yerde aşktan yüreğim,
Düşüncelerim herşeyi ince eliyor.
Yine de mutluyum ama...
Küçücük bir aşk benim herşeyime yetti;
Yaşadığımı sevdikten sonra anladım ben,
BENİ, SENİN ŞARKILARIN AŞIK ETTİ.

İLHAM BEHLÜL PEKTAŞ

YAZDIKLARINDAN SEÇMELER

ÇAPAKLAR

Musiki ve Nota

Temmuz 1983 — Sayı: 7

1969-1972 yılları arasında ilk devre «Musiki ve Nota» da, 1967-1972 yılları arasında günlük gazetemiz «Dünya» da ve diğer dergi ve gazetelerde, konferanslar ve açık oturumlarda, musikimize karşı yapılan düşmanlıklarla, yapılan bilinçsiz saldırılarla ve TRT'nin ilk kuruluş yıllarından itibaren Radyolarımızda musikimizin hırpalanışı karşısında öylesine mücadele ettik, sağlığını hiçe sayarak, çocuklarımızın geleceğini düşünmeden öylesi kavgalar verdik ki; bunları düşünmek bile bizi yoruyordu artık.

«Musiki ve Nota»nın yeni dizisinin 1. sayısından bu yana hep güzellikler görmek istedik. «Yeniden Merhaba» dedikten sonra Musikimizle ilgili güzellikler aradık, onları bulduk ve toplumumuzda musikimizin lâıyk olduğu biçimde yavaş yavaş da olsa her geçen gün güzelliğe yol almasında hareketler aradık. Bulduk da... Yine de bülacağız. Ne var ki; son günlerde TRT'de olsun, dışarıdaki kuruluşlarda olsun, sağdan soldan yine çapaklar belirmeye, parazitli sesler çıkmaya, yersiz ve gereksiz suçlamalara kadar konuyu saptıranlar, çirkinleştirmeye çalışanlar çıkmaya başladılar.

İçerki sayfalarımızda; yayınlandıkları gibi, hiçbir taraflarına dokunmadan «Basından Seçmeler» başlığı ile sizlere ulaştırdığımız bu çarpıklıklardan bazı pasajları bu yazımızda ele almak ve kısa kısa, azıcık azıcık, dokunmakta yarar gördük. Dileğimiz odur ki; gelecek sayılarımızda yine güzellikler içerisinde olalım, yine büyük musikimizin başarılı haberlerini ve yorumlarını bulalım.

Bakınız; haftalık «YANKI» dergisinin 23-29 Mayıs 1983 tarih ve 634. sayısında 54. sayfada bir manşet: «SANAT MÜZİĞİ MÜNİR NUREDDİN'LE BİTMİŞTİR.» Bu sözler büyük sanatçımız merhum Münir Nureddin Selçuk'un oğlu genç müzisyen Timur Selçuk'a ait. Hadi cevaplayalım: «Be evladım; bu güzel, bu büyük musiki babandan önce bitmemiş ki babandan sonra bitsin! Babandan evvel güzeller vardı, baban çok daha güzeldi, babandan sonra çok daha güzelleri de çıkacak.

Bunu iyi bellemelisin, Münir Nureddin'in oğlu olduğun için sana bir ağabey olarak hatırlatıyorum, varmadığın güzellikleri ucuz sözlerle, çok bilmişlikle çirkinleştirmeye çalışma; beceremezsin, başaramazsın!..

Diyorsun ki; «Çok sesli Klasik Batı Müziğini çok seviyorum. Buna çağdaş Türk Bestecileri de dahildir.» Adını ettiğin müziği bizler de çok seviyoruz, çağdaş Türk Bestecileri adını verdiğiniz musikicilerin, Batı Müziği Sistemi ve tekniği ile, yurt dışındada sevilip alkışlıyoruz. Yine diyorsun ki: «Babamdan ötürü TSM'ye karşı özel bir sevgi ve ilgim vardır. Kimse alınmasın ama babamın yaptığı müzikten sonra diğerlerine tahammül edemiyorum.»

A güzel evladım!.. Niye alınsınlar, niye alınsın!.. Ben sana desem ki; bir Saadettin Kaynak, bir Salahaddin Pınar'dan sonra, bir Zeki Arif ustalığından sonra ve nicelerinden sonra yapılanlara tahammül edemiyorum

ve herkes ayrı ayrı tahammül edemediklerini sıralasa senin ne kadar düşünmeden, araştırmadan, yapının ve kapasitenin çok üzerinde laf ürettiğin apaçık ortaya çıkar.

Devam ediyorsun: «Bugün sanat müziği gittikçe hafif müziğe kaymakta ve Divan müziğinden uzaklaşmaktadır.»

Be güzel çocuğum!. Günümüz bestecileri Divan Müziğini sürdürsünler de millet hepten uzaklaşsın bu işten demeye getiriyorsun amma yağma yok!..

Sen neden Klasik Batı Müziği yapmıyorsun? Neden, «İçelim... Öleceksek ölelim... Daha içelim, daha içelim...» diye yıllardır geveleyip duruyorsun. Güzel tekniğinle, sempatik hallerinle bal gibi hafif müziğini seni seven çevreye aktarmayı seçiyorsun? Sen nederi çağdaş Türk Bestecileri gibi çalışmıyorsun, bizim neden hâlâ Arapça, Farsça dizelerle büyük formda eserler vermemizi istiyorsun!

Bitmedi, yine sürdürüyorsun: «Halk müziğinde doğallığından dolayı, Aşık Veysel'i —ki bence son halk ozanıdır— beğeniyorum, ancak konuları bana göre fazla mistik ve karamsar.»

A güzel oğlum!.. Aşık Veysel seni ve senin anlayışındakileri düşünememiş ise neden suçluyorsun garibi? Demek Veysel son halk ozanı!.. Münir Nureddin son besteci, neden hâlâ «Daha içelim, daha içelim...»

Hiçbir sanat hiçbir yerde bitmemiş ve bitmeyecektir. Çok daha güzel olarak dünya durdukça sürecektir. Başarılarını diler, gözlerinden öperim...

Bu olay pek o kadar önemli değil. Bu sözlere bakıp da Timur Selçuk'un anlayışı musikimize gönül vermiş

kişileri herhalde yanıltmayacaktır. Ben Münir Nuredin'i tanımanın, ondan yararlanmanın şerefiyle yüklüyüm. Münir Nureddin hiçbir zaman oğlunun anlayışında olmadı. Gücü yettiğinde öğretti ve yakınında olanları faydalandırdı. Önemli olan, yine iç sayfalarımızda geniş olarak bulacağınız «Necdet Yaşar Olayı». İşte bu çok önemli. Necdet Yaşar, Devlet Klasik Türk Müziği Korosundan ayrılış sebeplerini anlatıyor ve «Eşi görülmemiş bir şekilcilik içinde görev yapamazdım» diyor. Devrimizin bu çok değerli ve usta tanbur sanatçısına iki çift sözümüz var: «— Bu cümleyi kurmak için otuz yıla yakın nasıl sabrettin, nasıl bekledin?»

Ve başlıyor Necdet Yaşar; Mesut Cemil merhumun büyüklüğünden, ustalığından, Münir Nurettin Selçuk'un sanatından, rahmetli Ulvi Erguner ve Saadettin Hepar'le birlikte yaptığı çalışmalardan ve bu ustaların başarılarından söz ediyor ve geliyor Nevzat Atlığ'a...

Atlığ'ın yönetiminde uzun yıllar hizmet verdiğini devamlı ritm aksamaları, duygu ve zevk yönünden şefin zayıflığını belirttikten sonra, bu uzun yıllar içinde ve bu yorumda sazını gönlüne göre çalamadığını söylüyor.

Nevzat Atlığ ile 35 yıllık yakınlığına işaret ettikten sonra korodaki görevine Musiki aşkı ile devam ettiğini ilave ediyor ve «Gönüllerden vazgeçtik», «kulaklara bile hitap edildiği hususunda» tereddüdünü açıklıyor.

Çok sevgili Necdet Yaşar, korodan istifa etmen çok normal bir olay ama daha başka gerekçelerin olamaz mı idi? Öyle anlaşıyor ki bu kadar yıl gerek Radyoda, gerekse Kültür Korosunda o güzelim Musiki aşkını sen de pek güzel ve başarılı iletmiş oluyorsun. Bu çok sabırlı tutumunu kutlarız ama, bu işi sevenleri aldatmaya gönlün nasıl razı oldu?

Klasik formda eserlerin inceliklerine 35 yıllık şefinin başarısız yaklaşımını sanatseverlere ve müzisyenlere bırakıyorsun, günah değil mi bu insancıklara?

İç sayfalarımızda geniş okuyacaksınız; Necdet Yaşar 35 yıllık şefini daha da hırpalıyor ve çok küçültücü sözler sarfediyor.

İşte bu olay çok önemli...

Bizi, Türk Musikisi düşmanları değil, kendimiz hırpalıyoruz, güzel yolda ilerlemesini bizler baltalıyoruz.

Dr. Nevzat Atlığ hataları ve sevaplarıyla Türk Musikisi Repertuvarını Devlet güvencesine almış, onu, disipline etmiştir. Nevzat Atlığ, Necdet Yaşar'ın suçlamalarına ne diyeceği sorulduğunda; «Konuşmayacak ve yorum yapmayacağım» diyor. İyi ediyor, düşmanlıklarını yıllarca sürdürenlere açık vermiyor. Öyle veya böyle, yıllar sonra gerçekleşen bir güzellik vardır, bir «Devlet Klasik Türk Musikisi Korosu» vardır. Bu güzelliği de Nevzat Atlığ gerçekleştirmiştir.

Necdet Yaşar büyük sanatını, musikimize zarar verecek, musikimiz düşmanlarına yol açacak küçük sözlerle hırpalamıştır. Olmamalıydı...

AVNİ ANIL

REPERTUAR KURULLARI HAKKINDA...

Oldumî olası, kurulduğundan bu yana sorun olmaktan kurtulamayan, üyelerini devamlı şekilde töhmet altında tutmaktan ve de gelmiş geçmiş bütün kurul üyelerini antipatik hale getiren bu çıbanbaşını nasıl düzeltecekler, nasıl yeni bir şekil bulacaklar, sırasıdır artık..

Yıllar önce bu konunun disiplinli ve metodik bir hale getirilmesini isteyenler içinde biz de bulunmuştuk. Sebebine gelince; kurul olmadığı devrelerde başıbozuluk almış yürümüş, kimin; neyi, nasıl ve ne zaman yapacağı belirsiz bir çizgi içinde bocalayıp durmaktaydı.

Müzik dairesi kurulduğunda; böylesine ilmi bir kurulun meydana getirilmesi şart olmuştu. Eserler bu kurala gönderilecek, sağlıklı biçimde tetkik edilecek, repertuar istenen biçime bürünecek, sanatçılara geniş repertuar uygulaması sağlanacak, daha ötede genç bestecilere fırsat verilmiş olacak, yetenekler ortaya çıkarılacaktı.

Böyle mi oldu? İstenen bu muydu?

Böyle bir kurulun kurulmasını ısrarla arzu edenler, bu arada bizler yıllardır sözleşmişçesine yanlış yolda yürümekte ısrar eden kurul üyeleri dostlarımıza sözlü ve yazılı öneri vermekten bıktık, yıkıldık, usandık!..

Bizler; genç yeteneklere imkân tanınsın dememiştir, besteciliğini Türk Musikisi sanat anlayışına imzasıyla vurmuş, bu kendine özgü imzasını sanatçı ve sanatsever

topluma tam manasıyla kabul ve teslim ettirmiş isimlere eziyet olsun, bu kurul gerçek besteciyi üzsün ve hırpalasın demişiz sanki...

Konu çok üzücü; gerçek besteciler yönünden üzücü, genç yetenekler açısından üzücü, Türk Musikisini sevenler açısından üzücü. Üzücü artı üzücü!..

Konuyu gelecek ay da sürdüreceğim inşallah. Sayın Nevzat Atlığ ile, Sayın Cevdet Çağla, Emin Ongan, Dr. Alâeddin Yavaşca ve daha pek çok gerçek sanatçı ile ele aldık geçenlerde. Uzun uzun tartıştık ve öncelikle kurul üyeleri sanatçı dostlarımızı antipatik halden kurtarabilme önerileri üzerinde durduk. Gelecek ay bu sütunlarda konuyu çok daha geniş ele almak, kurul üyelerini dedikodudan, olur olmaz ve yerli yersiz hakaretlerden, hatta beddua almaktan kurtaracak çareler getirmeye çalışacağım. Bizlerden öte gelecekte çocuklarımıza bu konunun çirkin bir olay olmadığını ortaya koyan, koymamız gereken bir ortak anlayış getirmeye çalışacağım.

Sevgi ve Saygılar sunuyorum

AVNİ ANIL

Şubat 1984 — Sayı: 14
Musiki ve Nota

REPERTUAR KURULLARI HAKKINDA...

Geçen sayımızda aynı başlıkla ele aldığımız yazıyı; «Bizden öte gelecekte çocuklarımıza bu konunun çirkin bir olay olmadığını ortaya koyan, koymamız gereken bir ortak anlayış getirmeye çalışacağım,» diyerek tamamlamıştım. Aynı yazıda musikimiz otoriteleri ile konuyu ele aldığımızı ve değerli musikicilerimizin fikirlerini aktaracağımı bildirmiştim.

Uzun yıllar İstanbul Radyosunda müzik şefliği, müdür yardımcılığı ve müdürlüğü yaptıktan öte, Mesut Cemil Bey'den sonra klasik koroyu kendine özgü yorumu ile sürdüren, klasik Türk Musikisi Devlet Korosunu bizlere kazandıran, yıllarca repertuar ve denetim kurullarında üyeliklerde bulunan Sayın Dr. Nevzat Atlığ bakınız ne diyor:

«— Konu ciddiyetini kaybetmiştir. Zamanımızda bir köprü olduğuna inandığımız, musikimiz sistemi doğrultusunda repertuarımıza kendilerine özgü imzalarını atmış ve çok sayıda eser kazandırmış bestecilere saygı duymamız, kendilerine şükran borcumuz olduğunu göstermemiz gerekir.

Konu ile ilgili, zamanımızda yapılan çalışmalarda böylesine güzel hizmet veren kişilere saygılı olmayı birinci planda düşünür, konunun genç isimlerine ölçülü muhafazakâr anlayışımızla yardımcı olmaya çalışırdık.

Mesut Cemil, Refik Fersan, Sadi Işlay, Sadettin Heper, Halil Bedîî Yönetken, Fehmi Tokay ve Cüneyt Orhon gibi isimlerle, repertuarımızı kişilikleri ile, imzalarıyla zenginleştiren bestecilerin eserlerine daima saygılı olmuştuk. Bugün bu görevi sürdürmeye çalışan arkadaşlarımıza konuyu bu anlayışla sürdürmeleri önerisinde bulunmayı kaçınılmaz bir görev sayıyorum...»

Değerli okurlarım bu önemli konunun güzeline varıncayadek yazı dizimi gelecek sayılarımda da sürdürmeye çalışacağım.

Sevgi ve saygılar sunuyorum.

AVNİ ANIL

Musiki ve Nota

Mart 1984 — Sayı: 15

REPERTUAR KURULLARI HAKKINDA...

Şubat - Mart 1984 sayılarımızda konuyu işlemeye çalıştık; yararlarını, zararlarını, güzellik ve çirkinliklerini dilimiz döndüğünce anlatmaya çalıştık; ayrıca otorite musikîcilerimizden Sayın Dr. Nevzat Atlığ'ın bu konu ile ilgili anlayış ve görüşlerini yansıttık.

Konu enine boyuna incelendiğinde, yararlı biçimde nasıl çalışır, nasıl çalışmalıdır? Çeşitli yorumlara ihtiyaç var.

Bu sayımızda yine bir otoritenin Sayın Dr. Aleaddin Yavaşca'nın konu ile ilgili görüşlerini alalım:

«— Musikimizi istenen düzeyde ve sağlıklı olarak icra etmekte olan solistlerimiz ve radyolarımızda topluluk yöneten şeflerimiz izin verirsiniz icra edecekleri eserleri kendileri seçsinler. Gerek topluluk şefleri, gerekse solistler bir süre için olsun bantlarının sağlıklı bir denetim altında tutulması kaydıyla istedikleri bestecileri, istedikleri eserleri icrada serbest bırakılsınlar.

Bu yolun bir süre denenmesi, kimin neyi, nasıl yapacağını hemen gösterecektir. Topluluk şefleri olsun, solistler olsun bugün bulundukları yerlere kolay gelmemişlerdir, ayrıca kendilerini gerçek besteciler olarak kabul ettirmiş sanatçılar kendilerine zarar verecek şekillerden ve hareketlerden herhalde kaçınacaklardır. Bu önerimde yanıldığımı sanmıyorum, bu yol kısa sürede

gerçek besteciyi, gerçek şef ve solisti ve en önemlisi gerçek denetimi ortaya çıkaracaktır.

Ankara, İstanbul ve İzmir Radyolarında tutumları çok iyi bilinen sanatçılardan kurulacak sağlıklı denetim kurulları, repertuar konusunu çok daha istenen güzel duruma getirecektir. Bu üç kurulun belirli süreler içinde zaman zaman bir araya gelerek durum muhasebesi yapmaları konuya ayrıca bir güzellik getirecektir.»

Türkiye Radyo - TV Kurumu; Yüksek Denetleme Kurulu, Yönetim Kurulu ve yeni bir Genel Müdürle yepyeni bir devreye girmiştir. Gerekli güzelliği bulmalıyız artık. Buna ihtiyacımız var.

Sevgi ve Saygılar Sunarım.

AVNİ ANIL

Musiki ve Nota
Nisan 1984 — Sayı: 16

HEP BÖYLE OLABİLSE

Dr. Nevzat Atlığ yönetiminde, Devlet Klasik Türk Musikisi Korosunun son TV konserini izleyenler; büyük zorluklarla, büyük çalışmalarla oluşan bu güzelliği bir kere daha alkışladılar, musikimiz adına heyecanlandılar, gururlandılar.

Bir kaç ay önce korodan ayrılan bazı elemanlar nedeni ile bu emeğin heba olacağı, hatta dağılacağı gibi ufak hesaplar da her küçük hesap gibi boşlukta kaldı, çürüdü.

Nevzat Atlığ'ı eleştirmek, yönetimini beğenip beğenmemek, politikasını tartışmak bir başka olaydır ve herkesin de Atlığ'ı beğenmesi ve alkışlaması şart değildir; ama yıllardır verdiği uğraşmayı, Türk Musikisini, devlet himayesine getirişini inkâr etmek, üstelik büyük emek verdiği kişilerden çirkin bir şekilde suçlanarak yıpratılmak istenmesi acıdır, bu, olay bütün sanatseverlere ve sanatçılara unutulmayacak bir ders olmalıdır.

Son TV konserinde, koroyu terkedenlerin yerine daha ağırlıklı isimlerin girdiğini, Türk Musikisi Devlet Konservatuarından yetişen genç saz sanatçılarını büyük bir heyecanla izledik, dinledik, topluluktaki ses ve saz beraberliğine hayran kaldık.

Bu büyük topluluğa Niyazi Sayın, Cüneyt Orhon, Fahrettin Çimenli daha nice musiki zevk ve bilgisini pe-

kiştirmiş kişilerin; Alaeddin Yavaşça'ların, Bekir Sıtkı Sezgin'lerin, hatta Necdet Yaşar ve Cüneyt Kosal'ların, Doğan Ergin'lerin katılmalarını arzuluyoruz.

Bu güzel topluluğa girilir veya çıkılır. Her iki halde de sanatçıya yaraşır güzelliği, onuru ve musikimize hizmet anlayışını ön planda düşünmemiz gerekir. Necdet Yaşar, Cüneyt Kosal ve diğerleri ayrılabilir, hatta yarın Nevzat Atlığ da ayrılabilir. Ne şekilde olursa olsun, hangi şartlar, içinde olursa olsun, önemli olan sanatçı onuruna yaraşır hareketler ve konuşmalardır. Ne olursa olsun bu güzel topluluk yürüyecektir, daha da güzelleşecektir, kimsenin endişesi olmasın.

Sevgi ve Saygılar sunuyorum.

AVNİ ANIL

Musiki ve Nota

Mayıs 1984 — Sayı: 17

İNŞALLAH...

Yeni yıla güzel girelim, sağlık, mutluluk dileyelim, cümleye cümlemizle İnşallah...

Büyük kavgalar ve büyük mücadelelerle kurulabilen Türk Musikisi Devlet Konservatuarına uğradım geçenlerde... Üzüldüm. Bir Sanat Müessesesi olmaktan çok uzak hâlâ... Saz dersleri veriliyor, metodları yok! Öğretim Üyeleri huzursuz, öğrenciler huzursuz...

Yeni yılda düzelir, güzelleşir İnşallah...

Gördüğüm kadarıyla bazı çok değerli öğretim üyeleri görevlerini bırakmak üzereler... Dileyelim vazgeçsinler, öğrencilerini yarı yolda bırakmasınlar... Dileyelim İdare işin üzerine gitsin, sona erdirmesin aksaklıkları, dolayısıyla huzursuzluğu...

Konservatuar olarak kullanılmakta olan tarihi binayı onarma yoluna mı gidilir, yoksa, yeni binaya mı geçilir, bu da çok önemli bir konu... Öğrenciler böylesine bir konuda, böylesine perişan edilmemeli...

Bursa Belediyesi Konservatuarı kuruldu, kutlarınız, her gün artacak güzelliklere İnşallah...

Alâeddin Yavaşca, adeta bir ders olan sahne konserlerine başladı, ilkinizi İzmir'de verdi, devamı dileklerimizle yeni konserlere İnşallah...

Sayıları her geçen gün artan Musiki Derneklerindeki öğrencilere, iyi örnekler vermeleri dileklerimizi yeni yılda bir kere daha diliyor, hatırlatıyoruz usta sanatçılarımıza, dinlerler ve uygulatırlar İnşallah...

Şu Büyük, şu güzel Musikimiz lâyük olduğı yere varır artık İnşallah, görürüz İnşallah...

**Sevgimle, saygımla, Nice Güzel
Yıllara İnşallah...**

AVNİ ANIL

Musiki ve Nota

Ocak 1984 — Sayı: 13

YAKLAŞTI!..

Türk Bestecilerine Türkiye Radyoları tarafından TELİF ödenmesine başlanacağı haberi tekrar yaygınlaştı ve yine bir heyecandır başladı. Bu kaçıncı heyecan, ben unuttum artık!.. 1960'lı yıllarda çıkmıştı böylesine haberler, resmen yayınlanmıştı haber bültenlerinde... Sonra yine haberler, haberler... Ama bir türlü uygulamaya geçilemiyordu, geçilmek istenmiyordu nedense!..

Protestolar çekiliyordu, şarkıların okunmaları yasaklanıyordu, her ağızdan ayrı demeçler duyuluyordu, bir gürültüdür alıyordu ortalığı, sonu Tısss!..

Yakından biliyorum, son iki yıldır TRT'de bu konu ile uğraşan servisler kuruldu, şefleri, memurları harıl harıl FİŞ dolduruyorlar ve merkeze gönderiyorlardı, ne oldu bilmiyorum. Yalnız, geçenlerde duydum, bu fişleri iki kişi topluyormuş merkezde ve sıraya koyuyormuş. Hayırlısı diyelim, demek ki yaklaştı bu iş! İki kişi en azından yüzbinleri aşan bu fişleri ancak 21. asrın ilk günlerine herhalde yetiştirirler, sonra bunların süreleri hesaplanır, hangi programlarda okundukları tesbit edilir, dağıtım başlar!.. Başlar da, Allah cümlemizinkini bağışlasın, herhalde torunlarımız bu güzel ahlâklı sanat anlayışını görecekler! Eh... Bizleri de duadan eksik etmezler inşallah!...

AVNİ ANIL

Musikî ve Nota

Ekim 1983 — Sayı: 10

ÇOK YAZIK!..

Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu Sayın Genel Müdürü demiş ki:

«— Televizyonda gösterilen yerli ve yabancı filmler ve yabancı diziler çok kötü imiş!.. Türk toplumunun gelenek ve göreneklerine ters düşüyormuş, yararlı birer mesajları yokmuş!.. Benim suçum ne? Bu filmleri ve dizileri seyreden ve seçen bir uzmanlar gurubu var. Seyrediyorlar, seçiyorlar ve gösteriyorlar. Yapacağım birşey yok ki!..

Haklı adam!..

Sayın Genel Müdür devam ediyor:

«— Çocuklarımıza yönelik yararlı bir şeyler yokmuş! Naklen yayınlar başarısızmış! Sık sık teknik arızalarla kopukluklar meydana geliyormuş! Naklen yayın spikerleri yeteneksizmiş!.. Müzik Dairesi, Denetim ve Repertuar Kurulları yetersizmiş! Çekimleri yapılan programlarda sanatçılar paralarını çok geç alıyorlar, hatta alamıyorlarmış! Bütün bu ünitelerin sorumlu ve yetkili ve de üstüne üstlük uzman mı uzman elemanları var, bana ne yani!»

Vallahi haklı adam, ama sorması ayıp olmasın, izin verin soralım:

«— 'Afedersiniz beyefendi siz ne iş yapıyorsunuz?..»

AVNİ ANIL

Musikî ve Nota

Eylül 1984 — Sayı: 21

KONSERVATUARLARA DOĞRU

Yıllar yılı musikimiz sanatçıları öğretmenden öğrenciye devrederek bugünlere gelmiş ve değerli sanatçıları yetiştirmiş, musikimizi ayakta tutmayı başarmışlardır.

Musikimize değerli sanatçılar yetiştiren ve musikimiz eserlerini sağlıklı biçimde günümüze getiren en önemli kaynaklar; Musiki Dernekleri olmuştur.

Kahırla, sabırla ve büyük mücadeleler vererek görevlerini sürdüren bu dernekler artık konservatuarlara dönüşmeye başlamışlardır.

Bugüne kadar okulsuz, methodsuz ve fakat değerli hocaların himmetleri ile, tüm yozlaşmalara rağmen musikimiz ve eserleri sağlıklarını kaybetmemiş, gerek sanatçı, gerekse eserler birer konservatuar malzemesini yeterince kazanmışlardır.

Üsküdar Musiki Cemiyeti, 1926'lardan bu yana öğrenci yetiştirmiş, bunu diğer dernekler takip etmiş ve bu güzel güne gelinmiştir.

Yurdumuzun dört bucağında kültürlü gençlerimiz tarafından çalışmalarını sürdüren 50'nin üzerinde musiki derneği birer birer konservatuar olacaklardır. İstanbul'da ilk mezunlarını veren Türk Musikisi Konservatuarı, diğer illerimizde de kurulacak, musikimiz ezgileri tüm dünyayı saracaktır.

Bu vesileyle 10-11 Nisan 1983 konserlerinden sonra Bursa'da birleşen dernekler, Bursa Belediyesi Türk Musikisi Konservatuvarına dönüşmüştür.

İlgililere şükranlarımızı arz ediyor, başarılar diliyorum.

Sevgi ve Saygılarımla

AVNİ ANIL

Musiki ve Nota

Mayıs 1983 — Sayı: 5

GELECEĞİ VARSA!

**«Uçtu ellerimizden en güzel günler, aylar
Soldu bahçemizdeki güllerden biri daha
Dalarken gözlerimiz ufuktaki yangına;
Geliyor koşa koşa yıllardan biri daha...»**
Böyle diyor şair, dost Halil Soyuer.

Bugün 3 Ağustos, Cuma... Saat 14.00'de ayrıldık Al-sancak limanından, şu saatlerde de (16.30) Foça açık-larından geçiyoruz. Takıldı kafama bu dizelerin mâhur ezgileri durmadan mırıldanıyorum. Geçen elli küsur yıl-ın, uçup giden günlerine, aylarına döne döne mırıldanı-yorum. Bak şu şairin ettiğine, solan güllerin birini dü-şünürken, birinin daha «koşa, koşa» geldiğini hatırlat-manın sırasıydı sanki!...

Karadeniz gemisi Akdeniz turundan dönüyor. Grup grup insanlar sohbet ediyorlar, oyun oynuyorlar, oku-yorlar ve küçükler de havuzun tadını çıkarıyorlar.

Dalıyorum ve mırıldanıyorum:

Yıl 1935. İlkokul ikiye geçmişiz. Yaz tatilinde, rah-metli anacığım ve küçük kardeşimle, geminin güverte-sinde yere serdiğimiz battaniye üzerinde anacığımın yol-luğunu, kuru köftesini yiyor, Çamlıca gazozumuzu yu-dumluyoruz. Bandırma'ya incek, oradan Manyas'a Şev-ketiye köyüne dedemlere, amcamlara ulaşacağız. Gemi

ambarından keçi, koyun sesleri geliyor, bir adam hafiften şarkı söylüyor: «Ümmidini kirpiklerine bağladı gönlüm...» Sabah ayazı üşütüyor, anacığım üzerimizdeki pikeleri yanlarımıza sıkıştırıyor.

Sabah karanlığında iniyoruz Bandırma'ya. Bugün yarım saatte varılan yolu, manda arabasıyla 9 saatte alıyoruz. Kucaklaşıyoruz sevdiklerimizle, yengem tavuk kesmiş, eriştinin üzerine dağıtmış, sütlü çorbadan sonra bir güzel olmuştu.

50. yıl sonra hâlâ tadını unutmadım bu çorbanın, bu tavuklu eriştinin.

Gündüzleri tarladayız, döven sürüyor, ucu çivili sopayı öküzlerin kaba etlerine batıran amcama bir kızıyorum ki... Ama gerekiymiş, yoksa olmazmış!..

Geceleri defli, dümbelekli eğlencelerle mısır soyuyor, şişlere tütün diziyoruz. Ellerimiz kesik içinde.

1940'lı yıllar, orta okuldayız. Hemen arkasından lisede. Geçmeyecek, hiç bitmeyecekmiş gibi geliyor bu günler. Başmuavin Memduh Bey'den, azarlarından ne zaman kurtulacağız? Tarihçi «Kelle Fuat»dan daha ne kadar cetvel yiyeceğiz? İngilizceci Ayşe Hanım'ın (ZERO VERORUM) ürküntüsü ne zaman, nasıl bitecek?.. «Haberiniz var mı? Lise 4 yıl oluyormuş» haberini veren arkadaş neredeyse dövecektik. «Olmaz öyle şey, yapamazlar...» diye üstüne yürümüştük garibin...

Biyoloji hocamız rahmetli sıfırcı Nizamettin Efe, sorularına cevap veremeyen arkadaşına nasihat ediyor: «Oğlum; sen bu işi beceremiyeceksin, ısrar etme... Manav ol be oğlum!...»

Coğrafyacı Arap Aziz, «Ben fıkra anlatacağım, sen gülmeyeceksin ha...» diyerek tokatlıyor bir diğerini...

Edebiyatçı rahmetli Sacit Akarsu, o bal akan uslubu ile Faruk Nafiz'i anlatıyor, güzel okuyanlara şiirlerini tekrar ettiriyor, notu bol...

Geçmeyecek, bitmeyecek sanki bu günler...

1940'lı yılların başındayız, İkinci Dünya Harbi 1. yılında... Gazetelere hücum, radyo haberleri revaçta... Kuru üzümle çay içmeler başladı, diğer sıkıntılar da artarak sürüyor. Değişik renkte ekmek karneleri, bir gün çeyrek, ikinci gün yarım ekmekler, simsiyah ve hamur mübarekler. Nasıl geçecek bu yıllar, ne zaman bitecek bu sıkıntılar, galiba geçmeyecek.

1950-1960 dönemi... Al bir on yıl daha... Nasıl geçer, nasıl biter?... Nutuklar, vaadler, çift maaşlar, ikramiyeler... 1957 ve sonrası üç yıl süren kavgalar, daha şiddetli kavgalar ve de... Vay canına; geçmeyecek sandığımız bir on yıl daha...

1935'in gemi güvertesinde sinirli bir adam, mırıldanarak kendi kendine konuşuyor: «Yazıklar olsun be... İki kadeh rakıya 50 kuruş aldılar. İnsaf kalmamış ki...»

1984'ün gemi güvertesinde iki kadeh rakıya 800 lira veren adam hiç de sinirli görünmüyor, 200 lira da bahşiş atıyor. Ellerinde cin-tonik kadehleriyle gençler deşarj oluyorlar.

1935-40'ların gemi güvertesinde radyodan bir şarkı yayılıyor:

**«Gecenin matemini aşkıma örtüp sarayım,
Gittin artık seni ben nerde bulup yalvarayım...»**

Rahmetli anacığım da mırıldanırdı bu şarkıyı, devamlı söylerdi. Yıllar sonra öğrendim ki, Selahaddin Pınar bu eserini çok sevdiği rahmetli babası için bestelemiş. Şair Mustafa Nafiz Irmak'a rica etmiş, bu isteğine uygun bir şiir yazmasını. Irmak da kırmamış Pınar'ı, yazmış... Kimbilir, anacığım da, daha üç aylıkken ölen, hiç tanımadığı anacığı için mi söylüyordu!.. 1984'ün gemi güvertesinde yolcular, İspanyol asıllı, eski futbolcu, yeni şarkıcı'dan parçalar dinliyorlar, kendilerinden geçiyorlar.

Selahattin Pınar dedik de aklımıza geldi yine... Bu büyük besteci, ömrünü elinde tanburu ile içkili gazinolarda geçirmiş, besteciliği ile değil, sazını çalarak geçinebilmişti.

Ya Mustafa Nafiz Irmak... Şair ve besteci Irmak son günlerini Darülacezede geçirmiş, orada da ölüvermişti!.

Demek öyle:

«Dalarken gözlerimiz ufuktaki yangına

Geliyor koşa koşa yıllardan biri daha...»

Gelsin, gelsin...

Geleceği varsa, göreceği de var!

KARADENİZ GEMİSİ

3 Ağustos 1984 - CUMA

AVNİ ANIL

YENİ ASIR: 12 Ağustos 1984 PAZAR

•

ESERLERİ

RAST

Güfte: Sahibi belli değil.

«Sordular Mecnûn'a Leylâ'nın saadet hânesin
Sineden bir âh çekip gösterdi dil-virânesin
Bir bakışla âşıkı meftûn eder çeşmânesi
Neyleyim dildâre müştâk kılmadı dil-hânesin»

RAST

Güfte: M. Sami Aşar

«Sevgin yaşatır beni, sevivermen öldürür
Kendine alıştırıp, gidivermen öldürür
Artık o gelmez diye beklediğim gün seni
Bir akşam vakti, gelivermen öldürür»

RAST

Güfte: Ruhi Karakaş

«Birden bire bir aşk bu, sırasız zamansız
Hançer gibi saplandı ,izinsiz amansız
Güzelliği felaket, tarifsiz insafsız
Hançer gibi saplandı, izinsiz amansız»

RAST

Güfte: İlham Behlül Pektaş

«Yollara düşünüyorum, sen başlıyorsun
Kadehe düşünüyorum, sen başlıyorsun
Bu nasıl sevgi böyle
Bu nasıl hayat,
Yaşasam sen başlıyorsun
Ölsem sen başlıyorsun»

RAST

Güfte: Ülkü Aker

«Bir göz âşinalığı var aramızda
Sanki seninle kırk yıllık dost gibiyiz ikimiz
İsterim ki seninle birleşsin kaderimiz
Sanki seninle kırk yıllık dost gibiyiz ikimiz»

ACEMKÜRDİ

Güfte: Hikmet Şinsi Önel

«Bir başka edâ, başka bir arzu ile geldin
Akşam çöküyordu, yine bir başka güzeldin
Sevdâlı bakışlarla gülüp, kalbimi çeldin
Akşam çöküyordu, yine bir başka güzeldin»

ACEMKÜRDİ

Güfte: Veliye Yâkut

«Baharla hazan birleşemez, ortada yaz var
Sen baharında çiçeklen, ben hazanımda solayım
sevgili yâr.
Sende râhiyâ, sende renk, bende hâtıralar var
Sen baharında çiçeklen, ben hazanımda solayım
sevgili yâr.

HİCAZ

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Bir ateşim yanarım, külüm yok dumanım yok
Sen yoksan mekânım belli değil, zamânım yok
Fırtınalar içinde beni yalnız bırakma
Benim senden başka sığınacak limanım yok»

HİCAZ

Güfte: Turgut Yarkent

«Dilşâd olacak diye kaç yıl avuttu felek
Saçıma karlar yağmış boşuna yaz beklemek
Ne bülbül dile geldi, ne de açtı bir çiçek
Saçıma karlar yağmış boşuna yaz beklemek»

HİCAZ

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Bir bakıp gözlerime her şeyi anlarsın ya
Benimle kederlenir.benimle ağlarsın ya
Şu garip karanlıklar hiç umurumda değil
Batmayan güneş gibi içimde sen varsın ya»

HİCAZ

Güfte: Turgut Yarkent

«Fîrâkînla yansa ten yine vuslat dilemem
Bî-mecâl kalsam bile senden tâkat dilemem
Âşîka âşıkım ben hiç sadâkat dilemem
Bî-mecâl kalsam bile senden tâkat dilemem»

HİCAZ

Güfte: Orhan Arıtan

«Düşüverdim Mecnûn gibi dillere
Leylâ diye çok inledim boşuna
Bülbül olup kan ağladım güllere
Leylâ diye çok inledim boşuna.

Yaşlar dolan gözlerimi silemem
Kavuşmaktan başka bir şey dilemem
Neden ermem murâdına bilemem
Leylâ diye çok inledim boşuna.»

HİCAZ

Güfte: Cemal Atayınan

«Gözlerin kömür senin
Bakışın ömür senin
Aşkına tutulanlar
Kahırdan ölür senin

Gölünmü sana versem
Bahçende bin gül dersem
O zaman öldür beni
Başkasına gül dersem»

HİCAZ

Güfte: Sedat Ergintuğ

«Kader, kime şikayet edeyim seni bilemem
Alnıma yazılmış yazısın, derinsin, silemem
Doğarken yakışmış benimsin, tenimsin, silemem
Alnıma yazılmış yazısın, derinsin, silemem»

HİCAZ

Güfte: Koray Ekener

«Sen saçlarıma koşan aklar gibisin
Ansızın uykularıma dolan rüyâlar gibisin
Acılar, kahırlar, dertler getirdin bana
Şimdi içimde açan baharlar gibisin»

HİCAZ

Güfte: Rüştü Şardağ

«Rüyâ gibi uçan yıllar
Biraz durun, durun biraz
Kaybolan günlerim için
Hesap sorun, sorun biraz

Güzel bir kumral uğruna
Küstüm esmer beyazlara
Bu akılsız garib başa
Şimdi vurun, vurun biraz»

HİCAZ

Güfte: Tekin Gönenç

«Son gemi benim için kalkar limandan
Son kanpanalar benim için vurulur
Siz uyursunuz geceleri
Yalnız benim sesim duyulur
Her sefer bir yıldız söner uzaklarda
Sular sulara koşar içimde
Her sefer bir yıldız düşer sulara
Bütün ışıklar kaybolur.
Siz uyursunuz geceleri
Yalnız benim sesim duyulur»

HİCAZ

Güfte: İlham Behlül Pektaş

«Sevmiyorum seni artık gözlerimi geri ver
Yalanmış yeminlerin hep sözlerimi geri ver
İsyânı tanımazdım ben seni sevmeden önce
O en mahzûn, o en mahcûp yüzlerimi geri ver»

HİCAZ

Güfte: Yılmaz Yüksel

«Şarkılar söyle o sahillerde, rüzgârlar bana senden
nağmeler getirsin,
Bırak kendini denizin mâvi sularına, fırtınalar, seni
okşâyan dalgalar getirsin,
Uçuşsun üzerinde endâmını zevkle seyreden
bahtiyar martılar;
Söyle bir tanesine ne olur, bana senden selâmlar
getirsin.»

HİCAZ

Güfte: İlkan San

«Gün be gün yaşanan o hâtırayı
Unutup bir yana atmak olmaz ki
Gönül yarasına yoksa ilâcım
Talihe boş yere çatmak olmaz ki.

Ölsem de kurtulmam ben bu acıdan
Aşkın ateşidir içimde yanan
Sensin beni halden hallere koyan
Tanrıya gücenip küsmek olmaz ki.»

HİCAZ

Güfte: Fethi Dinçer

«Dolaşır dururum boş yere neden
Neş'e değil, keder değil, nedir bu
Söylerim gönlüme dinlemez neden
Emir değil, rica değil, nedir bu»

HİCAZ

Güfte: Hilmi Soykut

«Ne kadar rûha yakın neş'eli hâlin bu gece,
Her kadehte eriyor sanki melâlin bu gece,
Yeni bir ay gibi mecliste gören der ki sana;
Seni kıskanması bundan mı hilâlin bu gece.»

HİCAZ

Güfte: Ahmet Ilgaz

«Bir çağrına bin cân-ile gelirim
Bak bir kere, bakışınla eririm
Divânenim ey gül-endâm nâzenin
Can yurduma gel ben cânım veririm»

HİCAZ

Güfte: Ü. Yaşar Oğuzcan

«Ne zaman seni düşünsem
İçim ürperir.
Ayrılışın ve sonra
Dönüşün gelir aklıma.
Bir akşam vakti gelir,
Bir deniz kenarı gelir,
O eşsiz hatıralar
Gün gün gelir aklıma...

Ne yapsam unutamam yaşadığımızı;
Sevgindi, sevgilerin en yalansızı;
Şimdi nerde bir gül görsem kırmızı;
Dudaklarımı uzun, uzun öptüğün gelir, aklıma...»

HİCAZ

Güfte: Şahin Çandır

«Kim kime yürekten vurgun herkesin sevdası başka,
Kimi kimin çölünde mecnun herkesin leylâsı başka.
Kimi uçar mavilerde, koşar yeşil bahçelerde,
Kimi döner durur yerde herkesin dünyası başka
Yanar yalvarır dudaklar herkesin duası başka...»

HÜSEYİNİ

Güfte: Ömer Çalışır

«Güzel gözler menekşe, yüce dağlar mor olur
Bir ilâhi övgüsün, senden kopmak zor olur
Hasretinle tutuşan yanar, yine kor olur
Bir ilâhi övgüsün, senden kopmak zor olur»

HÜSEYİNİ

Güfte: Mustafa Yeşilova

«İrmakla akıp taşmışım, bulutla gezip şaşmışım
Senin için dağ aşmışım, ben gönlümü bilmez miyim.

Bağlandım sana derinden, ayrılmışım yurt yerinden
Geçtim Mecnûn treninden, ben gönlümü bilmez miyim.

Bağımın hasreti suya, dallar uzanmış kuytuya
Gözü yoktur ki uyuya, ben gönlümü bilmez miyim.»

HÜZZAM

Güfte: Cahit Öney

«Ağla çeşmim eski lezzed kalmamış peymânede
Nerde sâki ehl-i dil yok meclis-i meyhânede
Ey gönül âlem değişmiş gayrı feryâd eyleme
Nerde sâki ehl-i dil yok meclis-i meyhânede»

HÜZZAM

Güfte: İlham Behlül Pektaş

**«Akşamın olduğı yerde bekle diyorsun, gelmiyorsun
Çünkü seni çok sevdiğimi biliyorsun, gelmiyorsun
Mevsimler gelip geçiyor sen gülüyorsun, gelmiyorsun
Çünkü seni çok sevdiğimi biliyorsun, gelmiyorsun»**

HÜZZAM

Güfte: İlham Behlül Pektaş

«Gözlerin, senin gözlerin
Beni nar rengi rüyâlarda
Peşine takan gözlerin.
Sabahları mâvi, daha sonra yeşil,
Akşamları simsiyah bakan gözlerin.

Gözlerin, senin gözlerin
Ölsem de gülen, yaşasam da gülen gözlerin
Ne zaman yüzüne baksam
Ne düşündüğümü bilen gözlerin
Sabahları mâvi, daha sonra yeşil,
Akşamları simsiyah bakan gözlerin»

HÜZZAM

Güfte: Şahap Gürsel

«Ayrılık ümitlerin ötesinde bir şehir
Ne bir kuş, ne bir haber, ne de bir selâm gelir
Çâresiz seslenişler, beyhûde bekleyişler
Bir teselli yerine hüznü akşam gelir»

HÜZZAM

Güfte: Reşat Özpırınçci

«Ağlaya ağlaya giderim diyor
Ayağı eşikten dışarda gelin
Gönlünü bağlamış dosta gidiyor
Ayağı eşikten dışarda gelin

Beyazlar içinde bir taze bahar
Giriyor hâneme mehtâb gibi yâr
Gönlümde baharın bûlbûlü çağlar
Oynayın a dostlar vursun davullar»

HÜZZAM

Güfte: Fahrettin Ulaş

«İçtiğim meydesin, duyduğum her sestestin
Hayatımsın benim, aldığım nefestesin
Dilimde, gönlümde unutulmaz bestestin
Hayatımsın benim, aldığım nefestesin»

HÜZZAM

Güfte: Alaeddin Semerci

«Kısmet deme hayallerime usandın sanırım
Sözlerinde bulduğum sevgiyle avunamam
Söz etme kavuşmaktan ayrılık var sanırım
Gözlerinde gördüğüm müjdeye inanamam.»

HÜZZAM

Güfte: Onur Şenli

«Ömrümüzün son saati çalmadan gel ne olur
Sensiz yorulan şu kalbim durmadan gel ne olur
Yaşamak ezgisini sevdâmızla söyleyelim
Hâlâ seviyor mu diye sormadan gel ne olur»

HÜZZAM

Güfte: İlkan San

«Şu yalan dünyâyı aşksız geçirme
Gönülden gönüle akıver gitsin
Üzülme sevgilin terketti diye
Sen de birisini yakıver gitsin

Bir yaprak düşerse bir gül bitermiş
Tanrı canı bize aşk için vermiş

Biten sevgilerin adını anma
Bir tatlı anıya katıver gitsin
Unut unutanı boş yere yanma
Aklını birine takıver gitsin

Bir yaprak düşerse bir gül bitermiş
Tanrı canı bize aşk için vermiş»

HÜZZAM

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«İçimde bin türlü keder
Senden gelir sana gider
Alnıma yazılan kader
Senden gelir sana gider»

HÜZZAM

Güfte: Ahmet Kaçar

«İçimde her uyanış
Seni bir başka anış
Hatırlamaya çalış
Bir şey unutmadın mı?

Saadetler taşıyan
Hayallerde yaşayan
Ayrılırken başlayan
Bir şey unutmadın mı?»

KARCIĞAR

Güfte: Yılmaz Yüksel

«Yeşil gözlerinde nemler
Sanki çiğ düşmüş çemenler
Büklüm büklüm yasemenler
Düşmüş penbe ten üstüne.

Penbe tene ben yaraşır
Yeşil göze nem yaraşır
Âşıklara gam yaraşır
Böylesi gam baş üstüne.

Hazanımda baharımsın
Tazece gül fidanımsın
Sevgili tende cânımsın
Sevgin varki cân üstüne»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Halil Soyuer

«Bir geceye bir ömür verilir Kanlıca'da
İstanbul'un sırtına erilir Kanlıca'da
Mehtâb oynar su ile, ışıklar gelir dile
Geçmiş sevdâlar bile, dirilir Kanlıca'da»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Turhan Oğuzbaş

«Bu akşam bütün meyhâneleri dolaştım İstanbul'un
Seni aradım kadehlerdeki dudak izlerinde
Canım doya doya sarhoş olmak istiyordu
Seni aradım kadehlerdeki dudak izlerinde»

\

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Baki Süha Ediboğlu

«Ey bu bahçelerde esen eski şarkılar
Nerdesiniz?

Belki de ulu ağaçların yapraklarına saklanmış
Uyuyorsunuz,
Sanırım şu eski havuzun durgun sularında
Susuyorsunuz...

Kimlen geldi, kimler geçti
Otlar sarmış bu bahçeden
Kimler geldi, kimler geçti
Şu kırılmış masalardan.

Ey bu bahçelerde esen eski şarkılar
Nerdesiniz?»

\

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Sedat Ergintuğ

«Gönül her akşam yanında görmek ister seni
Gel de kadeh kadeh dolaştırma böyle beni
Razıyım tahta bir masada bulsam gölgeni
Gel de kadeh kadeh dolaştırma böyle beni»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Turhan Oğuzbaş

«Ne olur akşamları gelsen
Otursan yanı başıma
Dinlesen hiç bitmeyen mâceramı
Ağladığımı yalnız sen görsen.

Sen dokunsan gözyaşlarıma dudaklarınla
Her şey geçer üzülmeye desen
Sonra sevgiyle bakıp yüzüme
Yorgunsun, hadi yat desen.
Ne olur biraz unutsan kendini
Biraz sevsen...»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Sende bir sen yaşar ki, o sen değilsin
Senden uzak o kadar ki, o sen değilsin
Seni senden başka bir ben bilirim
Bilmediğim bir sen var ki, o sen değilsin»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: İlham Behlül Pektaş

«Sen körfeze geldiğin zaman yıldızlar güler
Susar deniz, susar rüzgar, susar birer birer
Uzak bir kayadan düşünce suya gölgeler
Susar deniz, susar rüzgar, susar birer birer»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Rüştü Şardağ

«Sevil sevil de atıl, oldu mu ya!
Altın ol pula satıl, oldu mu ya!
Gönül ser ayağına
Ateş ol dudağına
Gelmeden en sonuna
Bir kitap gibi yakıl, oldu mu ya!»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Şadi Kurtuluş

«Sevmek acı bir arzu derler, sevilmiyor sevenler
Ağlayan şu gözlerim, ne güldü, ne de gülecekler
Hayat böyle bu yoldan, daha kimler geçecekler
Ağlayan şu gözlerim, ne güldü, ne de gülecekler»

KÜRDİLÎ-HİCAZKÂR

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Uzuyor yıllar gibi dakikalar sen yoksan
Teselliler, ümitler neye yarar, sen yoksan
Alev alev yanarken, bilsen nasıl her gece
Bin defa ölüyorum, fecre kadar sen yoksan»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Hilmi Soykut

«Söyle ey dilber nesin sen, Can mısın, canân mısın
Gönlümü virân eden bir âfet-i devran mısın
Derde dermânım dedin, derdinle yaktın kalbimi
Söyle Allah aşkına sen, dert misin, derman mısın.»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Tekin Gönenç

«Kurumuş topraklar gibiyim
Öyle unutulmuş, öyle yoksun
Sen de yağmur duasına çık
Sen de ne olursun.
Gökyüzü sere serpe açık sevgilere
Dualar ağlamaklı, dualar mahzûn
Benim fısıltım da içlerinde
Duyuyor musun?
Rüyamdasın bütün gece
Bin bir petek örüyorum kendimce
Sonra sana uzatıyorum ellerimi
Bırakıp gidiyorsun.
Sen de yağmur duasına çık
Sen de ne olursun...»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Onur Şenli

«Biz bu sahillere nice sevda denizinden geldik
Şu inleyen gönülden, dinmeyen hüzünden geldik
Boşuna değil kederlerle böyle dost oluşumuz
Bu gözyaşı deryâsına, o güzel yüzünden geldik»

KÜRDİLİ-HİCAZKÂR

Güfte: Gülgün Koçman

«Lâcivert akşamlar susunca birden
Yıldızlar dünyama koşunca birden
Kalbime ilk cemre düşünce birden
Bir dünya yaratır gözlerin bende

Kumrular yuvada yaşarcasına
Martılar mavide uçarcasına
Denizler sevdadan susarcasına
Bir umman yaratır gözlerin bende»

MUHAYYER-KÜRDİ

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Sen ne kadar saklasan gönlündekini
Her şeyi bana bir bir anlatır gözlerin
Değişmem dünyâlara seni görmek zevkini
Her şeyi bana bir bir anlatır gözlerin»

MUHAYYER-KÜRDİ

Güfte: Turhan Oğuzbaş

«Unutulmuş ne varsa sevgiden geri kalan
Bir kadeh şarap gibi içilmiş şarkılarda
Bütün ışıklar sönmüş terkedilmiş hâtıran
Bir senin aydınlığın karanlık sokaklarda»

MUHAYYER-KÜRDİ

Güfte: Hüceste Aksavın

«O gözler cennetimdir, o dudaklar ateşim
Adınla sarhoş oldum, benim akşam güneşim
Başıma dertler açtı, seni böyle sevişim
Adınla sarhoş oldum, benim akşam güneşim.»

MUHAYYER-KÜRDİ

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Gitmiş ne yazık bekleme, dün gelmeyecek
Artık o şevincin gülüşün gelmeyecek
Elbet de yaşarsın daha pek çok günler
Gelsin dediğin bir tek o gün gelmeyecek»

~

MUHAYYER-KÜRDİ

Güfte: Mustafa Nadir

«Kalbimi dolduran güzel gözlerin
Siyah mıydı, elâ mıydı, unuttum
Yaslanıp üstünde hayâl kurduğum
Saçının rengini bile unuttum.

Araya simsiyah perdeler indi
Sensizlik kimsesiz yollara sindi
Belki bir başkası seviyor şimdi
Ağladım, inledim, sustum... unuttum»

NİHAVEND

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«İçimde nice uzun yılların özlemi var
Bu gece efkârlıyım ağla gitar, çal gitar
Bitmesin bu sarhoşluk sürsün sabaha kadar
Bu gece efkârlıyım ağla gitar, çal gitar»

/

NİHAVEND

Güfte: Rüştü Şardağ

**«Aşk bu değil yapma güzel
Sen insanı güldürürsün
Sevişirken güzel güzel
Sen insanı öldürürsün»**

NİHAVEND

Güfte: İlham Behlül Pektaş

«Aşk nedir, nasıldır, bilen var mı
Sevip de her zaman gülen var mı
Ben seviyorum demek çok kolay!
Hadi! Öl denince, ölen var mı»

NİHAVEND

Güfte: Ülkü Aker

«Gözlerin bir aşk bilmecesi sorar gibi
Bakışın eski günleri arar gibi
Ben sana herşeyini geri vermedim mi
Öyleyse neden kalbin hâlâ yanar gibi»

NİHAVEND

Güfte: Hilmi Soykut

«Bir alev bir ışıık senin bakışın
Gözlerin içimde yanar gibidir
Göğsüne bir tutam çiçek takışın
Bir bahar içinde bahar gibidir

Başkadır sevdiğim senin gözlerin
Bakışın o kadar esrarlı derin
Doğru da olmasa söylediklerin
Gönlüm o sözlere kanar gibidir»

NIHAVEND

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Biraz kül, biraz duman, o benim işte
Kerem misâli yanan, o benim işte
İnanma gözlerine, ben ben değilim
Beni sevdiğin zaman, o benim işte»

NİHAVEND

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Bir kerre bakanlar unuttur derdi, günâhı
Görmem, gözünün nûruna daldıkça sabâhı
Ben hiç bu kadar sevmedim, ömrümce siyâhı
Görmem, gözünün nuruna daldıkça sabâhı»

NİHAVEND

Güfte: Orhan Arıtan

«Diz çöksem önünde niyâz etsem
Yâr koynun açıp, gel der mi ki bilmem
Âğûşuna düşsem, göz yaşı döksem
Yâr rahmedip de gel der mi ki bilmem»

NİHAVEND

Güfte: Şâdi Kurtuluş

«Düşündükce mâziyi bir rüyâ gibi zaman
Ne ararken ne bulduk, şu sevdâ oyunundan
Ne kadar boş hayaller, zaman ne kadar yalan
Ne ararken ne bulduk, şu sevdâ oyunundan»

NİHAVEND

Güfte: M. Sami Aşar

«Gölünce güzelsin, ağılarken güzel
Gecenin koynuna yatarken güzel
Çiçekler mevsimsiz açar yüzünde
Uykudan sıyrılıp kalkarken güzel
Bir gün öleceksin amma, en güzel...»

NIHAVEND

Güfte: Hikmet Şinasi Önel

«Her seher gonceler açtıkça solan gül dökülür
Eski savdâ yarasından yeni bir aşk görünür
Dost elinden kimi hasret, kimi vuslattan ölür
Eski sevdâ yarasından yeni bir aşk görünür»

NİHAVEND

Güfte: Bâki Sühâ Ediboğlu

«Geceler içinden bir gece seçtik
Hep aynı kadehten beraber içtik
Yudumlar bir iksîr olup taşarken
Bir başka âleme beraber geçtik.

Şarkılar dallara konan bir kuştı
Irmaklar, dereler çağlayıp coştı
Gönüller o anda yandı tutuştu.
Geceler içinden bir gece seçtik
Bir başka âleme beraber geçtik»

NİHAVEND

Güfte: Veliye Yâkut

«Mâziyi düşündüm de yoruldum, hâlin elinde
Gönlüm hâlâ o geçen günlere dönmek emelinde
Mehtâb ömrüme doğsa da istemem artık
Gönlüm hâlâ o geçen günlere dönmek emelinde»

NIHAVEND

Güfte: Lâmi Güray

«Marmara incisi ey şirin diyâr
Yıllarca gönlümde yaşattığım yâr
Aşkınla harâbım duymasın ağıyâr
Yıllarca gönlümde yaşattığım yâr
Mudanya güzeli, Mudanya güzeli
Zeytin gözlü yâr
Gel, gel, gel üzme yetişir, nazlar niyâzlar
İçilsin bâdeler, çalınsın sazlar
Körfezde yankılar yapsın şarkılar
Yıllarca gönlümde yaşattığım yâr
Mudanya güzeli, Mudanya güzeli
Zeytin gözlü yâr...»

NİHAVEND

Güfte: Mustafa Ege

«Sâki boşalan sâgara dök eski şarabtan
Dem geçmede, gülzâra hazân inmede artık
Devrân bizi mahveylemeden kâm olalım biz
Dem geçmede, gülzâra hazân inmede artık»

NİHAVEND

Güfte: Hayri Şeneş

«Seni gördükçe gönlüm gibi, ömrüm de bir başkalaşır
Sana rüyâ, sana hülyâ, sana sevdâ yaraşır
Ömrüne zindân olacak günlere girme sakın
Sana rüyâ, sana hülyâ, sana sevdâ yaraşır»

NIHAVEND

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Toprak olmaz bende tenden başkası
Seni bunca sevmez benden başkası
Ölürsem sen sağla arkamdan yeter
Gelmesin kabrime senden başkası»

NİHAVEND

Güfte: Gül Yuva

«Ümidim sen, neş'em sen, hayâlim hülyâm sensin
Her güzellikte gülen, biricik dünyâm sensin
Uyurken, uyanırken gördüğüm rüyâm sensin
Her güzellikte gülen, biricik dünyâm sensin»

NİHAVEND

Güfte: Hüceste Aksavırın

«Bu kadın herkesi Mecnûn edecek
Gözü gel gel, kaşı olmaz diyecek
Gülecek, eğlenecek sevmeyecek
Gözü gel gel, kaşı olmaz diyecek»

NİHAVEND

Güfte: Rüştü Şardağ

«Orada, çok uzakta ağlayan gözlerin var
Öpülmeden öpülmüş, gözlerin ellerin var»
İşitmeden duyduğum, ıslak kırık sesin var
Öpülmeden öpülmüş, gözlerin ellerin var»

NIHAVEND

Güfte: Y. Kemal Beyatlı

«Git bu mevsimde gurup vakti Cihangir'den bak
Bir zaman kendini karşındaki rüyaya bırak.
Başkadır çünkü bu akşam, bütün akşamlardan
Güneşin vehmi saraylar yaratır camlardan.
Som ateşten bu saraylarla, bütün karşıyaka
Benzer üçbin sene evvelki mutantan şarka
Mestolup içtiği altın şarabın zevkinden
Elde bir kırmızı kâseyle ufuktan çekilen
Nice yüzbin senedir şarkın ışık mimarı
Böyle mâmur eder, ettikçe hayâl, Üsküdar'ı...»

NİHAVEND

Güfte: Fethi Dinçer

«Bir rûh âleminde perişân oldum
Güneş doğmuş, rûzgâr esmiş bana ne
Kaderimde hep ümitsiz geceler
Sabah olmuş, akşam olmuş bana ne»

NIHAVEND

Güfte: Abbas Demirtaş

«Söyletenle, söyleyen dil hepsi bir
Leylâ'sıyla, Mecnûn'uyla hepsi bir
Çeken de bir, çektiren de hepsi bir
Bir olmasa ne olurdu kimbilir

Akçasıyla, karasıyla, sarısıyla insan bir
Yağan yağmur, akan ırmak, deryadeniz hepsi bir
Mecnûn'uyla emeli bir, Leylâ'sıyla aşkı bir
Bir olmasa ne olurdu kimbilir»

NIHAVEND

Güfte: Fikri Akurgal

«Kadir Mevlâm sen verirsin bu canı
Ben senin dalında açan çiçeğim
Nice haller geldi buldu bu teni
Ben senin dalında açan çiçeğim.

Çiçek idim, yaprak oldum, dal oldum
Sırma saça, elâ göze kul oldum
Bak sonunda geçenlere yol oldum
Ben senin dalında açan çiçeğim»

NIHAVEND

Güfte: Turgut Yarkent

«Mihrâbım diyerek sana yüz vurdum
Gönlümün dalında bir yuva kurdum
Yıllardan beridir yalvarıp durdum
Sevgilim demeyi öğretemedim

Gönlünde sevgime yer vermedin de
Yaban güllerini hep derledin de
Ellerin ismini ezberledin de
Bir benim adımı öğretemedim.

Sonunda hicranı öğrettin bana
Ben sana sevmeyi öğretemedim»

NIHAVEND

Güfte: Erol Kavşit

«Şarkılar yazdım sana sazlar seni kışkandı
İçimdeki sevgiler hazlar seni kışkandı
Viran olan gönlümde bir çiğdem açtı diye
Yalnız baharlar değil yazlar seni kışkandı»

NIHAVEND

Güfte: Bekir Mutlu

«Bir peri masalı kulaklarına
Bir bahar rüzgârı yanaklarına
Bir aşk busesi dudaklarına
Kondurup kandırmak isterim seni

Bir gece rüyana telden bir demet
Bir sabah başına tül den bir demet
Bir akşam saçına gülden bir demet
Kondurup kandırmak isterim seni

Bir sabah yoluna yeşil dalları
Bir akşam koluna pembe gülleri
Bir gece rüyana tüm sevgileri
Kondurup kandırmak isterim seni»

NIHAVEND

Güfte: Fethi Dinçer

«Kaderimde hep güzeli aradım
İçimdeki sazlar başka, söz başka
Hayalimde canlanırken muradım
Duvardaki resim başka, sen başka

Gökyüzünde otağ kurdum oturdum
Yeryüzünde hayat başka, ruh başka
Bu sevdadan artık bende yorulдум
Yaz yağmuru, kış yağmuru bambaşka»

NİHAVEND

Güfte: Hüseyin Tansever

«Ceylan gözler umutların pınarı
Bakışların sanki bana gel diyor
Saçlarında dalga dalga mutluluk
Seviyorum çünkü kalbim sev diyor»

Söylediğim bu sevdanın şarkısı
Dudakların neden bana sus diyor
Bırakma ellerimi bırakma
Seviyorum çünkü kalbim sev diyor»

NİHAVEND

Güfte: Aysın Uğur Kezer

«Sen bir parça seviver
Ben onu sel-eylerim
Ver de kuru bir dal ver
Gör nasıl gül-eylerim.

Bir tohum düşür yüreğime
Büyütür bağ-eylerim
Yeter ki sen gel de
Dağları yol-eylerim

Sen bir tutam ışık ver
Ben onu gün-eylerim
Yeter ki sen kıvılcım-ol
Ben beni kor-eylerim.»

NIKRIZ

Güfte: Hilmi Soykut

«Neden hiç dinmiyor göz yaşların bî-çâre gönlüm
Perişân hâlinin tesiri yok mu yâre gönlüm
Şikâyet etme ağyâre, sitemkâr olma yâre
Sevenler söylemez, her hâlini, âvâre gönlüm»

SEGÂH

Güfte: Şadi Kurtuluş

«Ne varsa gözlerimde senden kalan bir yalan
Her güzel şey o aşktan yalnız unutulmayan
Bu şarkı böyle bitsin, söylenip duyulmadan
Her güzel şey o aşktan yalnız unutulmayan»

SÜZNÂK

Güfte: Hüceste Aksavın

«Seni aşkla gizledim baksalar göremezler
Öylesine sevdim ki, ne türlü bilemezler
Canıma can yazmışım, ölsem de silemezler
Öylesine sevdim ki, ne türlü bilemezler»

SÜZ-İ DİL

Güfte: Tekin Gönenç

«Unutamıyorum, unutamıyorum
Gecem yok artık, gündüzüm yok
Tek sen varsın, senin saçların var
Dalgın, ıslak gözlerin var.

Güneş seninle doğuyor hergün
Her yerde seni arıyorum
Her şeyde seni arıyorum
Bırakma ellerimi, bırakma
Unutamıyorum...»

SÜZ-İ DİL

Güfte: Ümit Yaşar Oğuzcan

«Gül biraz bunca keder, bunca göz yaşı bitsin
Gül biraz, şu gök kubbe kahkahanı işitsin
Her gidenin ardından koşmaya değmez hayat
Gelecekleri bekle, gidecek varsın gitsin»

YEGÂH

Güfte: Ceyhun Savaşan

«Bahçemde güller soldu, mevsim hazâna döndü
Kuşlar ötmüyor artık, o eski bahçelerde
Her gün dermân aradım gönlümdeki şu derde
Hicran çıktı karşıma, inan ki her seferde»

UŞŞAK

Güfte: Turhan Oğuzbaş

«Ne yeşili, ne siyahı
Gözümde hep gözleri var
Seviyorum diye beni
Aldattınız yalan yıllar

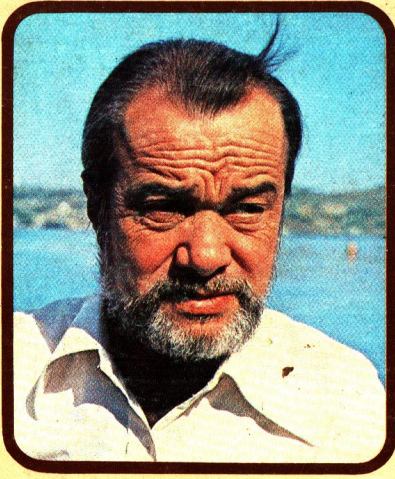
Zaman olur kuş gibiyim
Bir gün hazân, bir gün bahar
Aşkı sizden öğrenmişim
Sevmediniz yalan yıllar.

Oysa ben hep onu sevdim
Bazen gülse, bazen ağlar
Peteğime bal istedim
Vermediniz yalan yıllar...»

MAHUR

Güfte: Halil Soyuer

**«Uçtu ellerimizden en güzel günler, aylar
Soldu bahçemizdeki güllerden biri daha
Dalarken gözlerimiz ufuktaki yangına
Geliyor koşa koşa yıllardan biri daha»**

NEF'İ ve DEDE EFENDİ GİBİ

Sayın Avni Anıl'a

Bir kökün, Sen, yeşeren şon dalısın;
Nice kökler buradan inmeli dost...
Bir alev saçlı hayal olmalısın;

İsmin Evrende yanıp sönmeli dost...
"Beli mirim, beli ömrüm, beli dost..."

Bülbülün derdini sezmiş gibi gül,
Bestenin sırrına ermeli gönül;
Bir pınar ol, daha yıllarca dökül;

Mavera'ya yeniden dönmeli dost...
"Beli mirim, beli ömrüm, beli dost..."

Üzerinde nice ikbal taşının
İzi vardır tutuşan gözyaşının;
"Ehli dildir" denilen bir kişinin

Özü dosttur, sazi dosttur, dili dost...
"Beli mirim, beli ömrüm, beli dost..."

A. Fuat Azgur